

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14— "
Pe 3 luni . . . 7— "
Pe o lună . . . 2-40 "

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1 | a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

„Politică internă și „politică externă“

Intr'un prospect de reclamă ce se făcea pentru culegerea de articole a d-lui Octavian Goga intitulată „Insemnările unui trecător“, se lăndau acele articole opunându-se celor ce se scriau, sau se mai scriu încă, de către alții, în presa noastră, cu comparația culminantă: „Articolele d-lui Goga sunt — am putea zice — articole de *politică internă*, câtă vreme articolele pușinilor noștri bărbați politici sunt articole de *politică externă*“...

Iată acum și explicația acestei comparații, — și va mărturisi oricine că, în adevăr, cam avea nevoie de explicație:

A scrie articole de „politică externă“, în înțelesul acesta ironic, ar însemna a se ocupa de chestiuni „doctrinare“, ca de pildă — apreciați sarcasmul — despre „autonomia noastră națională“, despre „votul universal“, despre „limba de comandă“ sau despre „micile și marile scandaluri ale vieții ungurești“; — pe când, dimpotrivă, a scrie articole de „politică internă“... ei bine, aceasta însemnează a te ocupa de păcatele vieții noastre, ale vieții românești, — lucruri „cari ne sunt cu mult mai apropiate și cari sunt cu mult mai însemnate pentru noi“...

Un alt panegirist al aceleiași culegeri de articole, scria: „Goga a arătat limpede, cu cruzime chiar, că atunci când răgușim noi pe la adunări populare, contele Khuen și alți semeni de ai lui, *fac legi împotriva noastră*, al căror efect noi nu-l putem nimici cu frăzoaie, căci contele Khuen își face

legea lui, se culcă și nu se trezește la toate chiotele noastre“...

Cu acest chip s'ar lămurii așadar insuficiența vechei direcții în politica și publicistica noastră, și în acelaș timp, bineînțeles, superioritatea direcției celei noi, al cărei protagonist ar fi să fie d. Goga: — Zadarnic să ne ocupăm de chestii „de doctrină“, — autonomie națională, vot universal, limba în armată, și alte parigorii de acestea, căci d. Khuen ș'asa n'are să se sperie de *frăzoaiele* noastre, și vom răguși numai de geaba cu ele... În schimb, vom avea să ne vedem de păcatele vieții noastre proprii, de toate „micile și marile scandaluri“ ale acestei vieți... Cu acest chip vom face politica cea mai practică, cea mai cu minte, — „politică internă!“ — cu care nu numai că nu vom răguși, dar probabil ne vom drege glasurile, ca să putem cânta cu atât mai după tact și în *unisono* isbânda noastră apropiată la urechile adormite ale contelui Khuen...

Ei bine, toată afacerea asta ne apare nouă ca o curioasă încercare de mistificare. Curioasă în politică, unde nu merge, ca în literatură, ca să exaltezi când un „curent“ când altul, — să proclami, dupăcum tocmai ți-a picat inspirația sub condeiu, că nu există decât *felul tău*, — în colo totul este uzat, demodat, răsufat! — Curioasă mai ales, fiindcă se impută folosința *frăzoriilor* din partea unora ca aceia, cari în definitiv ei înșiși n'au la îndemână nici o altă armă mai de seamă decât tocmai *frăzoaiele*,

— cu singura deosebire că, dânsii, răgușesc cu ele împotriva „păcatelor“ noastre, în loc să răgușiască împotriva atentatelor străinului la viața noastră, așa păcătoasă cum este...

Incercare de mistificare până la sfârșit, când se mai adaogă, cu privire la somnul cu care își clocește contele Khuen legile împotriva noastră; — „Numai atunci ar sări ars în sus, când o *faptă* de a noastră l-ar împunge cu sulița ei ascuțită...“

Faptă?... Dar care e, mă rog, sulița ascuțită a uneia și singura *faptă*, de această natură, a celor cu „politică internă?“ Cum? Luptele noastre electorale, adunările noastre populare, cuvântările din parlament, lămurirea chestiunilor de viață pentru noi și susținerea credinței în dreptatea cauzei noastre și în neîndoiala triumfului ei, — toate acestea nu sunt *fapte*; — și sunt *fapte* încercările de distrugere a solidarității prin sfărâmarea disciplinei de partid, sunt *fapte* răspândirea neîncrederii și amărăciunii, *fapte* „frăzoaiele“ de lamentări exagerate, parodiile de Casandre, — picurările de otravă în toate avânturile frumoase și în toate entuziasmele curate, — *fapte* cari vezi Doamne! — să facă pe contele Khuen și pe „alți semeni de ai lui“ să sară în sus... poate de bucurie?

Să lăsăm *frăzoaiele*. „Politică internă“ a celor cari pretind să aducă o *primenire* în viața noastră publică, e în realitate cea mai pușintică, cea mai meschină, cea mai stearpă de urmări bune, din câte pot fi. Noi nu zicem că nu ar fi permis să se atingă și „păcatele“ vieții noastre interne, românești, — nu zicem nici că această viață n'are scăderile ei, cari ar fi bine să

I. JACOBSEEN

Ciuma din Bergam

Trad. de C. Cioflec

Vechiul Bergam era așezat pe vârful colinei, încins cu ziduri, iar Bergamul cel nou jos, în bătaia tuturor vânturilor.

Intr'o zi ciuma isbucni în orașul cel nou și făcu ravagii înspăimântătoare. O grămadă de lume pieri. Cei cari mai rămăseră se imprăștiară în toate părțile. Locuitorii vechiului Bergam dederă foc orașului părăsit ca să curețe aerul; dar aceasta nu folosi la nimic, căci în curând ciuma se declară și la ei, iar numărul victimelor creștea pe fiecare zi.

Acum nu mai puteai fugi, cum făcuseră cei din orașul cel nou.

S'au găsit cu toate acestea unii cari să încerce, dar fură siliți să se adăpostească în peșteri, ca animalele sălbatice, prizoniți cum erau din toate părțile și respinși cu petri de către țărani din împrejurimi, înspăimântați de molipsire.

Ei fură deci, siliți să rămână unde erau, acolo în Bergamul cel vechi, în vreme ce căldura creștea din zi în zi, și blăstămii își întindea puștirile. În curând spaima ajunse la nebunie, totul fu răsturnat în oraș; ai fi crezut, că pământul s'a deschis ca să înghită tot ce era bun și drept în lume, și să trimită în schimb, tot ce era rău.

La începutul molimei, oamenii se înțeleseseră

să lucreze cât mai bine și în bună înțelegere. Se luaseră măsuri ca trupurile să fie îngropate cu îngrijire și ca să fie în fiecare zi focuri mari aprinse în piețele publice, spre a curăți străzile. Împărțire de rachiu, de ienupere și de oțet se făcea zilnic săracilor.

Dar înainte de toate, dimineața și seara, în mod izolat ori în grup, în fiecare zi s'au cercetat bisericile și s'au înălțat către Dumnezeu rugăciuni nesfârșite. În fiecare seară, când soarele pieria, în dosul muntelui, clopotele ridicau spre cer rugămintile glasurilor lor uriașe. Postul era impus, iar moaștele expuse statornic „pe“ altare.

Ba într'o zi ca o încercare din urmă, din pridvorul primăriei, în sunetul tobelor și al goanelor, Fecioara fu proclamată protectoare a orașului pentru totdeauna.

Dar toate acestea nu folosiau la nimic: toate păreau zadarnice.

Când locuitorii înțeleseseră că cerul nu voiește ori nu poate să le vină în ajutor, ei nu rămăseră cu brațele încrucișate, resemnați în fața neapăratului, ci se produse într'ansii o schimbare ciudată.

Intreg păcatul ascuns se arată la lumina zilei; era parcă o a doua ciumă, ar fi venit să se deslănțuiască alături de cealaltă și să prăpădească sufletele, pe când cea dintâi prăpădia trupurile, într'u atât se petreceau fapte de necrezut, pe atât era de grozavă rătăcirea. Văzduhul răsuna de injurături și blesteme, de țipete și urlete ale orgiei, iar zilele acestor oameni erau mai încărcate de

grozăvenii decât noaptea cea mai neagră de blestă-mății.

Să bem și să mâncăm, căci mâne murim, era devisa pe care ei păreau a o repeta în cor într'un infernal concert, și dacă toate păcatele n'ar fi existat încă, desigur le-ar fi inventat ei acuma. Se vedeau înflorind vițiile cele mai monstruoase și mai rari. Vrăjitoria, invocarea necuratului erau practicate în cea mai mare măsură, căci multă lume nădăjduia a găsi la puterile din iad ajutorul pe care cerul li-l refuzase.

Astinența, mila pierise din suflete. Nimeni nu mai gândia decât la sine. Bolnavul era socotit ca dușman comun, și de se întâmpla ca un bolnav să cadă în uliți, trântit la pământ de cele dintâi atingeri ale flagelului, nici o ușă găzduitoare nu se deschidea pentru el, toată lumea îl respingea cu pietre.

Și ciuma înainta mereu; soarele lui cuptor topia orașul; de multă vreme acuma, nu mai căzuse o picătură de ploaie, nici o adiere de vânt nu se simțise. Din cadavrele, cari se descompuneau în case ori zăceau neîngropate, se ridica un miros de uesuferit, care se amesteca cu aerul greu al străzilor și chema pe acoperișul caselor nouri negri de corbi. Pe zidurile orașului, mari paseri ciudate, cu cioc uriaș, cu ghiare puternice, cu ochi sălbatoci și fiși ațânți asupra orașului, păreau a aștepta să nu mai fie decât o putreziciune.

De unsprezece săptămâni acum, ciuma stăruia, când păzitorii turnurilor și acei cari se găseau pe înălțimi zăriră un cortegiu straniu care, colo jos,

fie îndreptate. Dar zicem și susținem că aceasta nu trebuie să ne țină nici un moment în loc din lupta cea cu adevărat mare și sfântă, din lupta noastră „cea de toate zilele”, pentru însași existența neamului nostru, pentru multiplele condițiuni și postulate ale acestei existențe.

Cumcă înțelegem și noi necesitatea unei „politice interne”, o dovedim ocupându-ne, între altele, și de chestiunea tentativelor de spargere a solidarității noastre de partid, de subminare a autorității conducătorilor noștri recunoscuți, de învrăjbierea, cu frăzoaie, a intelectualilor noștri între dânsii... Dar, pe lângă această îndelnicie, pe care în orice caz, noi, o socotim secundară, — să ne dea voie antagoniștii noștri să ne ocupăm și mai departe și cu ceea ce ironia lor atât de fină și de nimerită a numit... „politica externă...”

Mistificare. Sub titlul „Goldis László és Mangra Vazul” ziarul „Aradi Közlöny” din Arad în numărul său de azi aduce știrea senzatională, că în numărul de mâine al ziarului „Nagyvárad Napló” din Oradea-mare o să apară un prim articol, pe care l-aș fi scris eu cu ani de zile înainte, pe timpul alegerii lui V. Mangra de episcop la Arad. Scopul era, ca acel articol să fie vârat în vre-un ziar unguresc din Budapesta în interesul lui Mangra. Articolul ar fi zis, că regele nu poate să numească episcopi, decât numai dintre românii moderați și ar fi îndemnat pe Mangra să se lapede de principiile sale de până atunci.

Atâta spune „Aradi Közlöny”.

Nu știu ce articol are să apară azi ori mâine în „Nagyvárad Napló”. Declar însă, că toată știrea aceasta este minciună proastă. Niciodată nu am scris un asemenea articol și dacă într'adevăr „Nagyvárad Napló” ar publica un astfel de articol ca provenind dela mine, voi face acestui ziar proces pentru calomnie. I se va da astfel prilej să dovedească.

Vasile Goldis.

Nou profesor la universitatea din Budapesta. Ziarele din Budapesta aduc știrea că catedra de drept public la Universitatea din Budapesta — la care a reflectat contele Albert Apponyi — o va

ocupa șeful de secțiune în ministerul comun de finanțe dr. Thalloczy, care în timpul cel mai apropiat va fi numit profesor universitar.

O călătorie a moștenitorului Francisc Ferdinand la Petersburg. Din Petersburg se telegrafiază: Din sursă bineinformată se comunică, că între cabinetele din Petersburg și Viena se urmează pertractări în vederea unei vizite a moștenitorului Francisc Ferdinand la țarul Rusiei. Aceasta vizită va avea loc probabil în primăvară. Petrecerea de prezent în Petersburg a ambasadorului rusesc din Viena se aduce în legătură cu această vizită.

Noul demonstrațiuni în Zagreb. Lupta Croaților contra noului regim al banului Cuvaj e purtată cu multă hotărâre.

Dacă zările zilnic se confiscă sau apar de tot mutilate, încât nu mai seamănă a fi ziare, dacă intrunirile se opresc fără vre-un motiv serios; Croații răspund tuturor acestora, căci demonstrațiunile de stradă, cari în mare parte au făcut să curgă și sânge, se țin lanț una după alta. Croații se ocupă cu încăpăținare rară tuturor acelor măsuri, cari stîrbesc drepturile lor naționale.

Duminecă seara a avut loc, în Zagreb, o nouă demonstrație contra banului, a primului-ministru contele Khuen Héderváry și în general contra Ungariei. Demonstrații în număr de peste o mie, adunându-se în piața Ilița, au înaintat spre piața Jellasic, care era ocupată de jandarmi. Mulțimea era foarte agitată. Strigătele la adresa guvernului, a banului, a primului-ministru, cari nu mai respectă nimic în Croația sunt fără sfârșit. Conflictul între demonstrații și jandarmi, natural, s'a ivit foarte repede. La prima nemulțumire ce le-au cauzat jandarmii, demonstrații au aruncat cu petri. Jandarmii însă n'au întârziat a-i ataca. Demonstrații deocamdată au fost împrăștiate, însă numai decât s'au adunat din nou și de data aceasta dintre rândurile demonstrațiilor, au răstăcit printre jandarmi și un glonț de revolver. Jandarmii au intervenit din nou atacând cu săbiile și împrăștiind pe demonstrații.

Numai la 11 noaptea, s'a restabilit liniștea. Un jandarm a fost grav rănit. Treizeci demonstrații au fost prinși.

Intrigile lui Kristóffy. Alaltăieri ziarul „Népszava” a publicat o declarație a lui Francisc Kossuth în chestia reformelor militare și a sufragiului universal, pe care acesta a făcut-o, spune ziarul, în conferința partidului kossuthist.

Cu acest prilej Kossuth a declarat, că „chestia militară și a sufragiului uni-

versal trebuie rezolvită încă sub domnia M. Sale monarhului Francisc Iosif, fiindcă în cazul ajungerii pe tron a moștenitorului n'avem nici o garanță, că reforma electorală va putea fi realizată astfel, ca să ne fie asigurată supremația națională...”

Semioficiosul „Budapesti Tudositó” demințește știrea aceasta despre care declară că este tendențioasă și protestează în contra calomniatorilor cari luptă cu astfel de arme necinstitute.

În legătură cu această știre guvernamentală „Budapesti Napló” de astăzi scrie următoarele:

„Isvorul principal al acestor infanii este, afară de Geza Polónyi, însuș Iosif Kristóffy, care încetinu asaltează biroul militar al moștenitorului tronului cu scrisori denunțatoare. Acolo face pe denunțiantul iar acasă răspândește despre moștenitorul tronului știrea că s'ar pune bucuos în fruntea unei camarile militare. Iar pe justihști îi ametește cu vorbe goale, spunând, că moștenitorul tronului numai în ei se încrede, cu ei voiește să rezolve sufragiul universal, dar cu eliberarea naționalităților... Pe unguri i-a acuzat că voiesc să se răscoale în contra Habsburgilor, iar acasă declară, că moștenitorul tronului va răsturna tot ce a ieruat monarhul, deci cine voiește să câștige simpatiile viitorului rege, acela să facă răcoala în contra actualului rege...”

Ca să dovedim felul obraznic de a minți a lui Kristóffy, publicăm aci următoarea scrisoare pe care Kristóffy a trimis-o în 21 dec. 1911 majorului dr. Bardolf șeful biroului militar al moștenitorului tronului. În această scrisoare, între altele el a scris următoarele:

„Ich muss Sie auf Ludwig Náway, den neuen Präsidenten aufmerksam machen. Er ist... der gefährlichste 67-er, da ein Anti-Habsburgianer... deshalb muss ich Sie vor ihm warnen. Persönlich werde ich von ihm mehr mittheilen”.

În românește:

Trebuie să vă atrag atențiunea d-tre asupra noului președinte Ladovic Náway. El... este cel mai primejdios 67 ist, fiind-că e „anti-Habsburgian”... deci trebuie să vă păziți de el”.

„Budapesti Napló” declară, că dacă Kristóffy ar îndrăzni să nege autenticitatea acestei scrisori, atunci redacția acestui ziar va aduce chestia în fața judecătoriei și în publicitate va dovedi toate machinațiunile fostului ministru de interne.

șerpuia în mijlocul zidurilor înegrite și a grămezilor de ruine și dărâmaturi pe ulițele incendiate ale noului Bergam. Multă lume, cel puțin șase sute de persoane, bărbați și femei, bătrâni și tineri, și, stăpânind această mulțime, mari cruci negre și largi prapuri roșii ca focul. Toată lumea aceasta cânta, mergând, în ritm de înmormântare, care se aude de departe, în văzduhul greoi și copleșitor.

Îmbrăcămintea lor e de culoare noptatecă; pe piept, toți poartă un semn care de aproape se recunoaște a fi o cruce. Ei se apropie mereu; acuma urcă pe drumul săpat în stâncă, mărginit cu ziduri care duce la orașul bătrân. Deja se vede distinct această mulțime cu fețe palide. În mâini ei țin ștreanguri cu noduri cu cari se pedepșesc, și ploii de foc sunt zugrăvite pe prapurile lor roșii. Pe deasupra capetelor ce clatină crucile negre.

Un miros se desface din mulțimea aceasta îngrămădită, miros de praf, de sudoare, de tămâie, și de mireasmă de biserică. Ei nu mai cântă, acuma; ei nu vorbesc, și nu se mai aude decât șgomotul pe pământ, al picioarelor desculțe, asemenea frământării unei turme.

Apoi cântecul începe din nou, un *Miserere*; ei strâng ștreangurile în mâni, și înaintează îndrăzneț ca la sunetul unui imn rășboinic.

Ei par a veni dintr'un oraș infometat, fețele lor sunt trase umerii obrajiilor ieșiți, buzele lor sunt palide fără o picătură de sânge, cercuri negre le înconjoară ochii.

Cei din Bergam, strânși la un loc privesc cu uimire și nolinște. Fețele lor roșii, înfierate de

desfrâu, contrastează cu obrajii aceștia palizi, privirile lor posomorite și nerușinate se apleacă înaintea flăcării acestor ochi aprinși, și râsul batjocuritor se topește pe buzele nelegiuite auzind cântările pioase.

Se vede sânge pe ștreangurile din mâni, iar oamenii din Bergam nu se simt bine în fața acestor străini.

Dar impresiunea nu ține și ei își recapătă numai decât toată siguranța. Recunoscând în mulțimea celor pocăiți pe un cismar din Brescia, un om pe jumătate nebun, ei încep cu toții a-și bate joc de el.

Dar fiindcă acolo era ceva nou, o petrecere neașteptată, și fiindcă străinii se îndreptară spre catedrală, ei se luară după dânsii cam așa cum teiei după o bandă de panglicari.

Înaintând așa și îmbrâncindu-se, ei începură a-se simți nemulțumiți în fața gravității acestor oameni. Își dedeau foarte bine seama, că cismarii și croitorii aceștia veniseră ca să încerce a povățui și a converti, ca să spună lucruri, pe cari ei nu se mai sînchiseau să le audă. Erau printre cei din Bergam, doi filosofi uscățivi cu plete cărunte, cari ridicaseră nelegiuirea la înălțimea unui sistem și atătau mulțimea cu toată răutatea, pe care o aveau în suflet. Alfel ca cât se apropiau de biserică, cu atât atitudinea lor devenia mai amenințătoare.

La câțiva pași dela ușa catedralei, o haită de tovarăși de beție, care ieșiau dintr'o crăsmă se puse în fruntea convoiului; ei țipau cântau și pa-

rodiau cânturile cucernice în chipul cel mai caraghios. Mulțimea își astâmpără deodată veselia sa deșănțată, și toată lumea pătrunse în ordine, în timpul.

Mai întâi ei fură cuprinși de mirare, că se găsesc aici, că intră în incinta aceasta uriașă și rece, că respiră atmosfera aceasta plină de mirosul înțepător de ceară arsă, și că calcă peste lespezile acestea cufundate, cu inscripții învechite și șterse. Și pe când ochiul curios se odihnea, fără să vrea în dulcea lumină cernită a incintei, pe zugrăveala afunată și pe poleiala aproape ștearsă, ori se pierdea în colțurile noptatice ale clădirii, ei se simțeau cuprinși de o liniște mare.

Cu toate acestea batjocura ajunse până la picioarele altarului. Un tânăr voinic din acei, cari ieșiseră din crăsmă cu o clipă mai înainte, un măcelar își pusese șorțul lui alb pe umeri în chip de odăjdii și începu o slujbă cu bătaie de joc cu vorbe nelegiuite, și cu blesteme; un om scund și gras făcea pe paraclisiarul și sbiera, drept răspunsuri, arile cele mai blăstemate. El umblă încoace și încolo, ingenunchia, făcea complimente întorcându-și spatele spre altar, suna din clopoțețe ca cuprins de furii și descria cercuri în jur cu cădelnița. Și ceilalți desfrânați râdeau cu lacrimi de ingenunchierile lui lungi, vociferau, se îmbrânceau în sughițurile beției.

Și întreaga asistentă râdea și huiduia, batjocurind pe străini și întrebându-i dacă văd acum cât se ocupă lumea de bunul Dumnezeu în vechiul Bergam. Căci de fapt, nu atâta împotriva lui Dum-

Trădătorii

— Tipuri și procedee —

Dela un timp, în rândurile trădătorilor noștri, se observă o adevărată concentrare. Dela manifestări izolate, individuale, fără altă legătură vizibilă între ele decât infamia care a stat la baza apostaziei fiecăruia, ei tind la o adevărată sistemizare, la o vândută grupare a „forțelor” lor.

În privința aceasta nu este nimic mai semnificativ decât frazele foaiei lor dela Brașov.

La început timidă, dubioasă, învăluită în echivoc, această fițuică murdară și-a precizat din ce în ce mai lămurit linia de conduită până ce astăzi o vedem, dimpreună cu un format îndoit de mare, purtând pe frontispiciul ei, în semn de sfidare, numele lui Brote iar în coloanele sale discursive, după note stenografice, a lui Khuen-Hederváry.

De ce această îndrăzneală? De unde mijloace pentru o asemenea risipă? Cu ce scop, cu ce speranță o asemenea încordare?

Să fie calculul că partidul național ar fi prea slab și că tocmai acum socot ei momentul să înjghebe „gruparea” pe care de mult o visează și care singură le-ar înlesni o exploatare mai rentabilă a șovinismului maghiar și o mai grasă vânzare a conștiinței lor?

Ori guvernul lui Khuen și-a deschis punga în vederea vre unei apropiate alegeri în care s'ar baza pe trifoiul trădării naționale pentru a aduce încurcături în tabăra noastră?

Nu știm. Și nici nu importă.

Cert, pentru fie-care, este numai faptul că oricare ar fi mijloacele și tariful de vânzare de conștiință a lui Brote, acțiunea lui și a tovarășilor săi depinde în primul rând de simțul de orientare al publicului românesc, care până acum s'a dovedit mai presus de orice laudă.

Pentru lămurirea acestui spirit, cu

toată neplăcerea ce o simțim, ne vom opri un moment asupra metodei de captare a sufletelor ce o întrebunțează aceștia.

Este una din neplăcerile carierii de gazetar aceasta necesitate de a te ocupa câte odată și de murdăriile cele mai nesuferite ale vieții politice.

De când aceasta tristă specie a trădării și-a făcut apariție în rândurile popoului nostru, de când mai ales, o putem urmări în publicistica noastră, s'au ivit tipuri care fac posibile oarecare diferențieri după anumite caractere esențiale.

Un tip obicinuit, dar nu atât de primejdios pentru viața națională, este tipul comun al renegatului cinic, sfidător, care te bravează cu infamia lui, ca acele femei perdute, care simt o plăcere în a sfida morală publică etalându-și situația lor contrară moravurilor și a convențiilor sociale. Acest tip, cum am spus, nu este cel mai primejdios. Brutalitatea lui te jighește, te indignează, dar tocmai această brutală manifestare, îl face neprimejdios, căci prin acțiunea lui el este pus în afară de organismul național. Cel mult el prin apostazia lui poate spori încă cu unul numărul dușmanilor noștri seculari, dar numai atât. La urma urmelor, încă unul mai mult sau mai puțin, ori cât de turbat ar fi acesta, în cele 5—6 milioane de unguri, nu contează.

Cu mult mai primejdios decât acest tip comun este însă tipul trădătorului învăluit, tipul trădătorului echivoc, mascat, care nu-și manifestă în chip cinic trădarea, ci caută să-i dea un lustru altruist, să apară ca omul neînțeles al unei concepții noi, motivându-și vânzarea sub nu știu ce interese naționale, pe care numai el le-a înțeles și pe cari le confundă cu cei 30 de arginți ai lui Iuda, pe care el i-a pus, sau de cele mai multe ori, speră să-i pue în

buzunar. De multeori se întâmplă, ca un asemenea tip să fie dotat și cu o inteligență și cultură deosebită — inteligența și cultura vai nu sunt întotdeauna împreunate și cu caracter și moralitate — și atunci un asemenea element, dacă poporul în rândurile căruia operează, nu-și dă la timp seamă de primejdie, poate destila multă otravă, poate rătași și demoraliza cercuri întregi sociale.

Și când, un asemenea tip cum am spus, posedă însușiri de cultură și de inteligență, este un spectacol într'adevăr atrăgător, prin tragicul său, să vezi câtă energie, câtă abilitate nu întrebunțează pentru a apăra minciuna în care, setea lui de arginți sau de onoruri și de putere cu orice preț, l-a zvârlit. Dacă asemenea oameni mergând pe drumul cel drept, ar fi cheltuit pentru adevăr, măcar jumătate din energia care o cheltuiesc pentru susținerea minciunii, desigur ar fi fost cu mult mai sus nu numai în stima popoului lor, dar și în ierarhia socială a lui.

Și oricât de mare ți-ar fi desgustul pentru asemenea oameni, urmărind acțiunea lor, nu rareori se întâmplă să se cuprindă o adevărată milă pentru mizeria vieții lor și pentru tragedia care trebuie să se petreacă în sufletul lor când, în anumite clipe ale vieții, pe care orice om care gândește, la urma urmei le are, se întorc cu privirea asupra drumului parcurs în viață și își fac bilanțul dintre speranțele și rezultatele lor.

Unul dintre aceste tipuri și de sigur un tip reprezentativ al acestei specii de trădători este și Eugen Brote.

Nu mă pot gândi la acest om, la cariera lui pierdută, fără să-mi resară în minte reflecțiile de mai sus.

Dar lăsând laoparte aceste considerațiuni, care ne pot provoca sentimente de compătimire, dar care nu trebuie să ne oprească dela datoria noastră față de asemenea elemente de primejdie pentru cauza națională, să revenim asupra celor ce aveam de spus cu privire la procedeele, la metodele ce le întrebunțează pentru zăpăcirea publicului.

nezeu însuși se îndreptau toate nelegiuirile acestora, ei mai mult împotriva acestor sfinți pocăiți și fiindcă își făceau o plăcere în a-i obidi. Aceștia stăteau în mijlocul incintei, gemând de desneșdejde, tremurând de mânie și de setea de răzbunare. Cu ochii și mâinile spre cer, ei cereau lui Dumnezeu să se răzbune pentru disprețul care se aduce numelui său până și în locașul lui. Să-și arde doară puterea și ei sunt gata să piară cu îndrăzneții aceștia.

Și ei întonară *Miserere* care, în fiecare din notele sale, răsună ca o chemare după ploaia de foc care mistui Sodoma, după puterea lui Samson când răsturnă coloanele templului filistenilor. Ei se rugau cu vorbe și cu cânturi, și descoperindu-și umerii, ingenunchiați în rânduri, unii înapoia celorlalți, goi până la cingătoare, ei se loviau cu ștreangurile noduroase și cu copcii de fier, iar spatule lor se umpleau de rane sângerânde! Beți de mânie, ei își îndoiu loviturile, iar sângele curgea șiroaie dealungul ștreangurilor șuerătoare. Fiecare lovitură era imbiată lui Dumnezeu ca jertfă. Ah! de ar putea să se facă, în bucăți înaintea ochilor lui!

Pedepsit să fie, torturat, nimicit, trupul acesta care a păcătuit împotriva legii tale, Stăpâne, și să vadă Dumnezeu cât îl urăsc, cât îl înjosesc, ca să-ți placă, mai prejos decât pe niște câni, mai prejos decât cel mai mizerabil vierme care rămă în pulberea de pe drum! Și loviturile urmau până ce brațele cădeau aleite de oboseală, și biciuitorii rămăneau întinși, cu ochii scânteind de durere, cu spumă la gură și cu sângele curgând șiroaie pe tot trupul.

Iar acei cari îi priveau simțiră deodată că inima lor bate puternic: căldura li se urca în față, resufflarea le era grea, un fior de ghiță trecea prin ei, și genunchii lor șovăiau: aceasta îi impresiona în sfârșit, căci nebunia înțelegea delirul acesta.

Să fii robul unui Dumnezeu puternic și crud, să te tiri, să te cufunzi la picioarele lui și să fii lucrul lui, nu în resemnarea unei evlavii liniștite și a unei umile rugăciuni, ci într'o beție, o turbare de renunțare furioasă, în sânge, strigăte și supt ștreangurile roșii de sânge, iată ce puteau ei înțelege. Măcelarul însuși tăcu, iar bătrânii filozofi își înclinară capetele lor cărunte în fața privirilor cari îi înecăjurau.

Deodată se făcu o mare tăcere în biserică; abia de se mai înțelegea un foșnet ușor, în mulțime.

Atunci unul din streini, un tânăr călugăr, se ridică să vorbească. El era palid ca un prosop, iar ochii lui negri luciau ca niște cărbuni; trăsăturile dureroase din jurul gurei sale păreau niște cute săpate în marmură.

El își ridică spre cer mâinile slăbite, și largile mâneci ale rasei descoperiră, căzând, brațele lui albe și secătuite.

Atunci el vorbi.

El vorbi despre iad care e nesfârșit ca cerul, despre lumea de chinuri pe care osânditul la munci va avea să o treacă, să o umple cu gemetele lui, a oceanului de pucioasă, a câmpiilor de scorpui, a flăcărilor cari îl vor înveli ca o manta,

il vor străpunge ca o sabie, pe care o întorci în rană.

Nemișcați și tăcuți, ei ascultau vorbele acestea. Îți venia să crezi că a văzut cu ochii lui ceea ce se spunea, și te întrebai de nu era el însuș un condamnat vărsat de iad ca să mărturisească despre lucrurile acestea.

Apoi predică despre lege și asprimită ei. El zise că trebuiește împlinită în cele mai mici amănunte, și că cea mai ușoară abatere va fi socotită. „Dar Isus a murit pentru păcatele noastre”, veți zice, iar noi nu mai suntem sub lege. Dar, eu v'o spun, iadul nu va îngădui să-i scape unul măcar din voi, și nici unul din dinții de fier ai roții de chin nu va trece fără să sfărtece în carnea voastră. Voi vă bizuiți pe crucea de pe Golgotha; veniți, veniți de-o vedeți, veniți, să vă duc la picioarele ei!

„Era într'o vineri, după cum știți, când îl scoaseră pe una din porțile orașului, îi puseră pe umeri o cruce grea și îl siliră s'o ducă până la locul aspru și jalnic al chinurilor sale, în vreme ce ei îl urmau droaie răscolind praful, cari se întinse în nour roșu în drumul lor. Atunci îl despoiară de îmbrăcăminte și-i descoperiră trupul, lăsându-l, orecurm judecătorii lasă pe un răufăcător, expus la toate privirile, ca să poată vedea toți trupul celui care avea să fie aruncat chinurilor. Și ei îl culcară silnic pe cruce, îl întinseră pe ea, înfipseră câte un cui de fier în fiecare din mâinile lui și un alt cuiu în cele două picioare încrucișate.

Căci, cine a urmărit mai de aproape acțiunea acestor nenorociți, este silit să constate o anumită metodă care se regăsește la fiecare, și care, dacă prezintă note particulare, după temperamentul, după inteligența și după pregătirea fiecăruia, totuși, în linii esențiale, se regăsește la fiecare.

Lucrul este și natural. Dacă diversitatea intelectului și personalității fiecăruia, impune o varietate în modul de a trata lucrurile, în schimb, identitatea absolută a situației false, în care fiecare se află, impune iarăși cu o necesitate fatală nevoia de a uza de aceleași trucuri care de altfel sunt mănuite cu mai mult sau mai puțin succes de fiecare.

Să încercăm a prinde câte ceva din aceste procedee. Problema ce de obicei se pune în fața unui asemenea trădător este desființarea partidului național. Partidul național este de fapt organul care reprezintă fără contestație conștiința națională. Însăși existența lui, cu programul care-l are, reprezintă un hotar vizibil din care cineva nu poate eși. Dacă acest organ concret nu ar exista fiecare ar avea să vorbească numai în numele personal al său și nimeni în numele poporului. În asemenea împrejurări când fiecare și rostește părerea în numele său, ori-ce părere și ori-ce activitate politică își poate găsi o interpretare largă.

Iată însă că acest organ — partidul — există și din acest moment neamul românesc nu este un *anonimat* ale cărui interese le poți jigni și interpreta în toate felurile, fără ca nimeni să nu te poată lua de scurt, ci este o unitate care are glas, care judecă și se rostește. Iată deci trădătorii au ce au mai ales cu partidul care în viața politică reprezintă funcțiunea de coordonare și de diriguire a forțelor naționale și care pentru tribulațiunile trădătorilor reprezintă, mai ales *biciul*, conștiinței lor chinuite.

Partidul național, prin proporțiile care le are la noi, întrucât încadrează întregul neam românesc, fiind la rândul lui, o colectivitate anonimă, se înțelege că în ultima analiză, ceea ce am spus despre partid, tre-

buie înțeles mai ales pentru comitetul național organul său reprezentativ.

Este clar că în cazul special cum e al lui Brote pe lângă această necesitate *instinctivă* de a izbi în partidul național, mai este și o obligație *formală* față de cei care-l finanțează.

Dar trădătorii acestei categorii, pe lângă această necesitate de a izbi în partid, respective în comitetul național mai au și pe aceea de a se arăta ca români cari au la inimă interesele lor.

Ei, cum vor împăca aceste necesități contrazicătoare?

Aici intervine procedul care, infinit în aplicațiile sale, rămâne totuși identic cu sine însuși la fiecare individ a parte. Și anume:

Pe de o parte va căuta pe cât se poate să atribuie fiecare nenorocire, ca fiind provenită dela partid din cauza intransigenței sale, a neglijenței sau a incapacității oamenilor săi.

De altă parte va căuta din marea nesfârșitelor neajunsuri de care trebuie să sufere un neam, va căuta neconținut să scoată la iveală pe unele, le va expune, le va întinde, le va întortochia și va exclama, iată aici are partidul teren să lupte... bagatelizând munca reală a partidului.

Astfel de pildă Brote își va înșira date statistice, va compara cifre, va discuta jocul pretins sau real al forțelor demografice scoțând lacrimi de crocodil asupra perderilor îndurate de populația românească din cauza sistemului de o presiune maghiară care în țara ta este ciumă pentru tine și mumă pentru alții — sistem pe care se păzește să-l pomenească — și când se crede că te-a adus la pont exclamă:

„Acele și multe alte asemenea întrebări de o importanță capitală ne ies în cale când vrem să servim cu succes politica noastră națională.

Discursurile cu multe floricele și pline de văpaie națională sunt și ele frumoase... însă nu ne scapă de primejdiile mari etnice, ce poate nici nu le cunoaștem și nu ne știm da samă de ele“.

„Apoi ei înfipseră crucea în pământ; dar ea nu voia să stea țepăună, și ei o făceau să se clătine într-o parte și în alta; ei fură siliți să bată pene ca s'o întărească, iar acei cari făceau aceasta își puseră părțile pe cap, ca sângele ce pica din mâinile lui să nu le cadă în ochi.

„Și el, după cruce, privea la soldații cari trăgeau la sorți a cărui să fie haina lui fără cusătură, la toată această mulțime care îl huiduia și pentru mântuirea căreia suferea el acum; și el văzu că, în toată mulțimea aceasta, nu era nici măcar un ochiu compătimitor.

„Și ei îl priveau suferind și slab, colo sus pe cruce; ei priviră tăblița de deasupra capului său, pe care era scris: „Rege al Iudeilor“, și și bătură joc de dănsul și-i strigară:

— Tu care dărami Templul și îl ridici din nou în trei zile, mântuește-te pe tine însuși. De ești Fiul lui Dumnezeu, coboară de pe cruce?

„Atunci Fiul lui Dumnezeu simți o mare mânie; el văzu că nu era demnă de mântuire, mulțimea aceasta de oameni care acopere pământul. El își scoase picioarele din cuiele cari le țintuiau, și trase mâinile așa că brațele crucei se întinseră ca bățul unui arc; el sări jos și își luă cu puterea haina, și se urcă la cer.

„Și crucea rămase goală, și marea operă a Mântuirii nu se împlini niciodată. Nu este mijlocitor între Dumnezeu și noi. Nu există Isus mort pentru noi pe cruce, nu există Isus mort pentru noi pe cruce!?”

El tăcu.

La cuvintele din urmă, el se aplecase asupra mulțimei, și din gest părea a le lăsa să cadă asupra lor ca un blestem. Un găsmăt de groază umplu biserica; în colțuri se auzeau suspine.

Măcelarul înaintă, cu mâinile ridicate, amenințătoare și strigă:

— Călugăre, călugăre, vrei tu să-l cuiești din nou pe cruce, spune, o vrei?

Și, la spatele lui, glasuri răgușite repetau:

— Da, da, răstigniți-l!

Și din toate gurile amenințătoare ori rugătoare, izbucni ca un tunet același strigăt sub boltă:

— Răstigniți-l!

Dar călugărul contemplă roitul acesta de mâni întinse, fețele acestea neliniștite cu gurile căscate și întunecate în cari luceau niște dinți albi, ca ai animalelor de pradă. El își întinse brațele spre cer, într'un extaz mut, apoi, zămbind, coborî.

Tovarășii lui își luară prapurele, pe cari erau zugrăvite ploile de foc, și negrele lor cruci goale, și se întoarseră cântând spre porțile orașului.

Din vechiul Bergam ei se vedeau cum coboară. Drumul stâncos, mărginit cu ziduri, era înecat de razele de soare, care asfinția în câmpie, și toată această lumină împiedeca să distingi destul de bine convoiul. Pe ziduri numai se zugrăviau curat umbrele negre ale marilor cruci, cari se clătinau deasupra mulțimei.

Cântările se îndepărtară. Nu se mai lămuriau decât câteva prapure roșii în ruinele orașului ars, și în cerând total dispăru în câmpia pe care o luminau cele din urmă raze ale asfințitului de soare.

Acuma dacă cititorul ar fi mai desghetat și ar fi om de bună credință ar vedea jocul sofistic al trădătorului. El și-ar zice:

Dacă tot ce mi-se spune este adevărat, dacă populația românească este strămtorată cui i-se datorește altuia decât politicii banditești a guvernelor maghiare? Și dacă acestor guverne se datorește, atunci oare pe lângă lupta de rezistență organică ce trebuie să aducem zi cu zi prin cultura noastră intelectuală, prin organizarea noastră economică, prin munca noastră de toate felurile nu este absolut necesar să năzuim, prin partidul național, a schimba această situație?...

Așa ar judeca un om de bună credință și desghetat, dar unul mai simplu și unul de rea credință care așteaptă numai o aparență de legitimare a mișeliei lui spre a dezerta, va judeca altfel.

Și tocmai pe acesta contează trădătorul. Din fericire aceștia sunt prea puțini și sperăm că și de astădată trădătorii se vor alege cu o deziluzie mai mult, iar Khuen cu câteva mii de franci mai puțini.

Vizita patriarhului ecumenic la ministrul României. Din Constantinopol se anunță, că patriarhul ecumenic, însoțit de secretarul său general, a vizitat pe d. Mișu, ministrul României, care l'a primit cu mari onoruri, înconjurat de întreg personalul legățiunii. Conversațiunea a fost foarte amicală.

Intărirea relațiilor bulgaro-grecești. Ziarul „Athènes“ aduce știrea, că moștenitorul Bulgariei, Boris, cu ocaziunea vizitei sale la Athena, la primăvară, se va logodi cu princessa Elena, fiica cea mai mare a moștenitorului de tron din Grecia. Prin căsătoria aceasta se caută o legătură strânsă între Bulgaria și Grecia.

Ziarul „Le Messenger d'Athènes“ anunță, că principele Boris va vizita, în cursul lunii aprilie, pe principii moștenitori ai Greciei, României, Serbiei și Muntenegrului, precum și pe reprezentanții celorlalte curți cari au fost reprezentate la serbările majoratului său.

Centenarul anexării Basarabiei. Confratele „Universul“ din București publică următoarea corespondență din Iași:

„In vederea sărbătorilor pentru centenarul anexării Basarabiei la Rusia zămăst-voul din Chișinău a hotărît să facă o mare „Monografie a familiilor de boieri moldoveni din Basarabia“. Cât știm, autorul monografiei va fi cunoscutul genealogist și arhivar d. Paul de Gore, descendent dintr-o veche familie moldovenească, din care o Saftă Gore sau Gorie era soția visternicului Șt. Luca. Un Gore era căsătorit cu fiica lui Gh. Arapu, Șatrar, socrul lui Ion Flondor Vornic de Câmpulungul rusesc în sec. XVIII, un strămoș al Flondoreștilor din Bucovina! (Doc. fam. Flondor și Uricar).

In aceeași corespondență e vorba, că țarul va binevoi să acorde introducerea limbii române în școli și biserici drept încoronare a sărbătorilor centenare.

Chestia școalelor românești din Bulgaria. Din Sofia se comunică: Ministrul instrucției publice, Bobcev, a primit în săptămâna trecută pe ministrul României, d. Ghica, cu care a avut o convorbire lungă în chestia școalelor românești din Bulgaria.

Acord colonial anglo-german. Ziarul „Münchener Neueste Nachrichten” anunță, că se așteaptă într-adevăr un acord colonial cu Anglia, și că poate chiar în cursul acestei săptămâni se va da un comunicat public, în această privință.

*

Bugetul Turciei. Din Constantinopol se anunță, că deoarece camera nu a fost în stare să voteze bugetul pe anul viitor, înainte de a fi dizolvată, ea va menține bugetul de anul trecut, cu oarecare modificări, cari nu schimbă întru nimic suma totală a bugetului.

Scrisoare din Iași

O serbare moldovenească în Chișinău. — A. D. Xenopol și N. Iorga la Paris. — Păntaia unui rabin „cinstit”. — Convocarea studenției în cazul dela Oradea-mare.

Când ar sta cineva să înregistreze toate balurile, cari au loc numai într-un ținut, ar însemna să transforme gazeta, pe care o redactează într-un curier al balurilor. Și apoi nici n'au vre-o însemnătate mai superioară, decât ună distractivă și o restrânsă însemnătate socială, căci la baluri se stabilesc de obicei între tineri și domnișoare legăturile premergătoare alianțelor pe toată viața.

Iată însă un bal, care trebuiește menționat grație elementelor speciale, cari l'au compus și împrejurărilor unice în cari a avut loc.

Este vorba despre o serbare a elitei moldovenești din Basarabia, a cărei program s'a desfășurat în seara de sâmbătă 4 februarie, în sala teatrului „Blagorodnie-Sobranie din Chișinău.

Societatea de binefacere a doamnelor din Chișinău, de sub presidenția Ex. Sale d-na Elena Kononovici, a organizat o serată artistică, al cărei beneficiu să fie întrebuințat pentru alinarea suferințelor celor sărmani — cu prilejul căreia a invitat pe artistul pensionar din Iași, d. S. Alexandrescu, să dea concurs la deplina reușită a interpretării vodevilului lui Negruți „Doi țărani și cinci cârlani.” Odată cu d-sa au mai plecat în Basarabia câteva persoane din Iași, printre cari și un reporter al unui ziar local, după care fac aceste însemnări.

Așadar s'a reprezentat întâi vodevilul „Doi țărani și cinci cârlani”, în care rolurile celor doi țărani au fost susținute cu căldură, ce a provocat un mare euziasm în asistență, de către domni P. Alexandrescu și Gh. Madan; acesta din urmă ziarist și șeful cenzurii basarabene în ceace privește scrierile românești. Rolurile Dominicăi și Voi-chitei au fost jucate cu o drăgălășie plină de farmec și naturalitate, ce a atras cu drept aplauzele florile și buchetele, cari nu mai conteniau din loji, de către domnișoarele A. Dicescu și Ec. Sârbu, îmbrăcate în două splendide pitorești costume naționale.

S'au executat apoi jocuri românești.

Tinerii și domnișoarele din elită îmbrăcați în portul nostru național, jucau pe întrecute ia horă, sârbă, măruntică, murășancă, bătută etc. — stărnind o bucurie fără păreche între cei de față.

După terminarea acestei părți a programului, un tânăr avocat, d. Sârbu, a oferit artistului Alexandrescu din partea comitetului societății un breloc de aur cu următoarea inscripție: „Reprezentatie și balul Moldovenesc din Chișinău, 4 februarie, artistului P. S. Alexandrescu din partea comitetului”.

Și atunci a avut loc o scenă unică în analele Basarabiei, dela răpirea ei: i-s'a permis d-lui Alexandrescu să ție o *cuvântare în românește*, pentru a mulțami de călduroasa primire ce i-s'a făcut.

A urmat apoi balul, în cursul căruia, jocurile noastre naționale s'au bucurat de o mare trecere. Sorbarea a luat sfârșit cu o masă, la care însă nu s'a ținut nici un... toast.

Asupra acestei serbări, ziarele rusești din Chișinău au publicat dări de seamă destul de simpatice.

Nimerit ar fi să se dea cât mai des în Basarabia asemenea serbări moldovenești, căci nevoia și reușita lor sunt indiscutabile.

*

În primele zile ale lunii septembrie se va ținea la Paris al treilea congres de istorie națio-

nală, la care, România a fost invitată să-și trimită doi reprezentanți.

Din partea Universității din Iași, va participa la acest congres d. prof. A. D. Xenopol; iar din partea celei din București, după cât se aude, d. prof. Iorga, dacă ocupațiunile îi vor permite să primească această misiune.

*

Un rabin din Rusia a venit să-și facă nunta în Iași.

Cu acest prilej dorea să facă o frumoasă surpriză viitoarei sale balabuste, aducându-i drept cadou, aurării și argintării în greutate de peste 30 de kilograme. Cum să le treacă însă în țara noastră, când legile vamale nu permit lucrul acesta?

La ce vreți să recurgă un jidan, fie el și rabin, decât la un șiretlic? I-o fi mers lui altădată procedeul ăsta, dar de data asta i-s'a infundat. Autoritățile rusești denunță celor românești că au aflat, că în bagajele rabinului, ce au ajuns în vama românească s'ar afla argintării de mare valoare.

Imediat un funcționar — care mai dădu păcatul să fie și naționalist! — s'a transportat la Ungheni, unde, făcând o minuțioasă cercetare a celor 10 cufere a rabinului, a găsit la fundul lor: lingurițe, tăvi, sfeșnice etc. de aur și de argint. Pentru această tentativă necinstită a fost pus să plătească o amendă de 1400 de lei.

Și credeți că s'a sinchisit cătuși de puțin de rușinea pățită? Doamne fereste! În momentul când aștern aceste rânduri, în localul soc. de gimnastică — același în care a avut loc acum trei zile banchetul împăcării Vaida—Goga... — rabinul strânge cu emoție brațul scumpei sale balabuste în aclamațiile fanatice ale mulțimei pistruiate, ce a umplut saloanele, curtea și strada!..

*

Studențimea universitară ieșană a fost convocată, pentru seara de marți 14 februarie, în localul „Centrul”, să protesteze contra atentatului maghiarilor șovini la libera comunicare în limba maternă românească a seminareștilor din Oradea-Mare și să trimeată o frățească îmbărbătare celor 16 mici eroi naționali, cari și-au sacrificat cariera în apărarea celei mai scumpe comori: graiul nostru românesc.

St. P. Moldovanu.

Dela Academia Română

— Comunicările d-lui Dr. C. I. Istrati —

București, 10 febr. v.

Ieri d. profesor dr. C. I. Istrati a făcut la Academie trei comunicări, foarte importante. În primul rând d-sa a vorbit despre „Cultul zeiței Rhea în principatele române.” Zeița era mama lui Iupiter și soția lui Saturn. Savantul academician și-a însoțit comunicarea cu piese interesante găsite la Romula și Pistroșani, unde s'a găsit și cloșca cu pui. Între acestea o statueta înfățișând chipul zeiței.

Conferențiarul mulțumește d-lui Pârvan, directorul muzeului național, pentru concursul ce i-a dat.

D. Istrati arată apoi că a fost isbit de asemănarea portului țăranelor din Romaniți cu cel indicat de statueta zeiței Rhea. A mai observat însă că unele femei poartă fes pe cap. Un bătrân de 96 ani a explicat că acest fes a fost adus în județ de către un grec acum 100 ani. În tot cazul, comanacul pe care-l poartă multe țărance pe cap pare să fie o amintire a comanacului acelor împărăteșe păgâne zeificate de străbunii noștri.

A doua comunicare a fost privitoare la arta ceramică și industria olăriei în România despre care eruditul profesor universitar spune că sunt de dată foarte veche. Incrustările în ceramică se făceau la început cu unghia sau cu un corp ascuțit și dur iar tiparul a fost născocit mai târziu.

În sfârșit, a treia comunicare e privitoare la arme găsite în morminte, arme care datează din vârsta de bronz și a omenirii și despre care se crede că au fost răsucite în focul luptei. În realitate aceste arme frânte, lănci, suliiți, etc. aparțineau eroilor morți și locurile unde s'au găsit sunt cimitire străvechi.

În vechime era credința că odată viața eroilor sdrobotită, trebuie sdrobotite și armele cu cari ei se luptau pentru ca mâni profane să nu se atingă de ele.

Savantul academician va continua comunicările arheologice în ședința viitoare.

La groapa lui Liviu de Lemény

— Panegiricul rostit de d. Vasile Bologa —

„Că plăcut era Domnului sufletul lui, pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății”.
Înt. Sol. 4, 14.)

În răvârsatul zorilor de alaltăeri, când înfiorătoarea veste s'a răspândit, că distinsul avocat: dr. Liviu Bran de Lemény nu mai este între cei vii, un sentiment de indoială a întâmpinat trista veste și nehotărâte șoapte murmurau pe buzele prietinelor. Faimă necrezută, dar crudă realitate!

Și când dangătul clopotului a întărit cruda veste; nespuse durere a încins inimile noastre ale tuturor, cari am cunoscut, am iubit și am stimat pe acest bărbat distins al neamului, al bisericii și al patriei noastre.

O, soarte nemiloasă!... Când, când se va toci oare a morții lungă coasă?..

Ieri încă în sfatul prietinelor săi, ager, prompt, fără nici o bănuială, scânteind în judecățile zilei, astăzi în sicriul rece al morții, cu genele-i ostenite și fața-i vestejită.

Ieri încă în sânul dulce al familiei, găsind desmerdări părintești pentru gingașele-i odrasle, — astăzi cuprins de firul morții, rece și fără răsuflare.

Stăm înmărmuriți tineri și bătrâni, rudeni și prietini, căci e nespuse de dureros să te desparți, ca clipa unui fulger, de celce cu o oră mai înainte era în floarea vieții, în puterea bărbăției, muncind cu zel pentru binele familiei și pentru binele comun.

„O, lume pământescă, când credem că te-am dobândit, atunci în groapă ne sălășluim”.
(Z. Boiu).

Și 'nzădar ne-am sbuciuma, căci nepătrunse sunt sfaturile Domnului ceresc.

Descendent al unei strălucite familii intelectuale din sânul poporului român, fiul celui dintâi avocat român al Brașovului, al energicului conducător al românilor: *Ioan Bran de Lemény*, consilier la Curtea de apel în Sibiu pe la 1854, iar din 1861 căpitan (comite) suprem al districtului Făgăraș. În calitate de consilier la Curtea de apel în Sibiu, i-s'a născut cel mai tânăr fiu *Tic Liviu*, la 26 dec. 1855.

Aici dar a răsit cea dintâi rază a soarelui. Aici, o mamă gingașă, de cultură superioară, l'a împărtășit de cea dintâi educație îngrijită. O mamă neuitată, a cărei casă și masă devenise o școală publică pentru toți fiii aleși ai poporului român dela studiile superioare. O școală gingașă de educație aleasă și de cultură literară, ceace în timpul nostru atât de ușor, se dă uitării.

În spiritul acestei educații face studiile secundare și de drept în Sibiu, cu succes distins, apoi la 1882 păsește pe cariera administrației, primind postul de pretore suprem al cercului Tâlmăciu. Acest pas i-a fost cel mai decisiv pentru viață, pentru că aici i-au țesut firul norocului zeițele Parcas, când a pășit la taina sfintei căsătorii cu aleasa inimii sale, atunci gingașa d-șoară Eleonora Dörr, fca deputatului dietal din Noerich, Dörr, o figură distinsă a conlocuitorilor noștri sași, cu intimă simpatie pentru poporul român. Căsătoria sa a fost binecuvântată de Domnul cu patru fice și un fiu, toți în viață harnici, muncind, cea mai frumoasă cunună pentru părinți.

Din strămoșii devotatei sale soții, sunt dator să amintesc cu intimă pietate, că unul a fost căpitanul cetății Făgărașului, iar unul ca primar al Brașovului a tipărit la 1533 Catechismul românesc pentru răspândirea credinței lutherane. O taină e, cum prevedința divină urzește și țese firele vieții.

Căsătorit, trece în scurtă vreme pretore suprem în cercul Seliștei. Aici mai bine de 12 ani e chemat să țină cumpănă între sentimentul poporului român, dornic de o plină libertate, și între rigoarea legii, care nu cunoaște gingașia sentimentului. Conduc de vederi luminoase și tact înțelept, c'o energie bărbătească împacă sufletele, le îndreaptă pe terenul muncii și agonisnței naționale, ca să poată secera și urmașii de mâne din fructele înțelepciunii și patriotismului adevărat.

În activitatea sa de prim-pretore s'a văzut bărbatul superior, s'a văzut talentu-i înalt, abil și destoinic pentru acțiunile vieții publice. Pentru că cu o surprinzătoare diligență își desăvârșia mereu cunoștințele sale literare și juridice. Stăpân pe două

limbi universale, franceză și germană, orice publicațiuni mai de seamă din literatura acestor națiuni civilizate, adormitul între cei dintâi le studia și și cunoștea. Așa a devenit un bărbat de adevărată cultură universală, deopotrivă obligator și deopotrivă folositor pentru obștea țării noastre.

Și bărbatul stimei generale nu mai putea să mai rămână în cercul îngust de până aci. Prin diligență particulară își agonisește diploma de doctor în științele juridice și cu aripi de vultur se smulge din cuibul de până aci, primind din încrederea bisericii postul de referent școlar în consistorul arhiepiscopiei Transilvaniei.

Acum un nou teren de muncă se deschide pentru ochiul său ager, care însă nu-i decăt o punte de trecere. Pentru că în scurtă vreme a trecut cu izbândă cenzura advocațională și culmea mulțumirii sale deschide cancelarie în sânul acestei cetăți, centrul cultural și bisericesc a două popoare din patria noastră.

În această poziție întâmpină deplină încredere din partea factorilor chemați pe terenul vieții bisericești, culturale, politice-naționale, financiare și sociale.

Asfel îl găsim asesor în consistorul arhiepiscopozan, asesor și jurisconzult în consistorul mitropolitan, rezolvind din încrederea înaltului prelat, arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, cele mai gingașe chestiuni de drept public ori privat al bisericii noastre.

Îl găsim conducătorul probat al clubului nostru municipal și deputat al universității săsești, apărând cu demnitate justele pretenții ale poporului român.

Îl găsim în comitetul central al Asociației pentru literatură română și cultura poporului român, substituind uneori pe însuși prezidentul acestei înalte instituțiuni culturale. Strălucita adunare generală a Asociației din Timișoara, în vara anului 1906, condusă de adormitul ca prezident substituit, va fi o vecinică dovadă despre cultura sa înaltă, despre tactul și prezentarea-i plină de demnitate, ce a cucerit inimile, fără deosebire de limbă, din vechea capitală a Bănățului.

Îl găsim în direcțiunea celui dintâi institut financiar al poporului român „Albina”, răzăm și nervul de viață economică pentru poporul român din patria noastră, și încă în multe misiuni o mână dreaptă a direcțiunii institutului, în zorita muncă de binefacere și de ajutorință pentru cei trudați și muncitori.

O, dar unde nu-l găsim pe acest bărbat al neamului, unde numai l-au reclamat interesele vieții publice?

La glasul celor chemați s'a aruncat odată și în valorile luptei electorale, cercând să cucerească un cerc pentru parlamentarismul țării. Cu un cuvânt a luptat, a jertfit, ori unde i-s'a cerut pentru idealul și pentru drepturile sfinte ale unui popor pururea inspiră nădejdea biruinței în fiii săi cei aleși.

Iată, jalnic ascultători, întrucât posibil mi-a fost a scrie în puține cuvinte viața acestui distins bărbat, o viață plină de demnitate, de sârguință nobilă și de muncă neobosită. Iată pe cine pierd instituțiunile noastre publice? Iată pe cine pierdem noi, prietenii? Și, vai, greu îmi este acest cuvânt, iată pe cine pierde îndurata sa familie!..

Da, „că plăcut era Domnului sufletul lui, pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mijlocul” celor ce l-au iubit.

Și acum cătră tine, Doamne, alerg, ție ne cucerim, ție cădem, ca unui atotputernic în cer și pe pământ.

Tu, care ne-ai așezat în această vale a plângerii, unde viforul ispitelor se înalță asupra noastră ca valorile mării; Tu, singurul Domn al vieții și al morții, mare întru sfat și puternic în virtute, primește în locașurile cerești sufletul alesului tău, mutat dela noi după porunca ta, necuprinsă și nepătrunsă de zidirea ta.

Iară îndureraților săi rămași, Stăpâne al îndurării, trimite darul întăririi și al mângâierii, să nu cadă cu inimă frântă, biruiți de sarcina durerii, căci Tu ești scutul, Tu ești pavăza și limanul nostru, sfânt în cer și pe pământ, acum și în veci, amin!

Condoleanțe pentru moartea drului L. Leményi.

(Continuare.)

Kronstadt, 25. II. 1912. — *Zu aufrichtigen Hochschätzung der edlen Eigenschaften, die Herrn dr. Livius von Leményi auszeichneten, empfindet die*

tiefe Trauer für den zufrüh heimgegangenen teinahnmesvoll mit.

D. Fr. Herfurth.

Brasov, 25. II. 1912. — *Cu adevărată stîmă pentru calitățile nobile, care l-au distins pe d. dr. Liviu de Leményi, simțesc un adînc doliu plin de compătimire pentru prea de timpuriu decedatul.*

D. Fr. Herfurth.

(cartă de vizită).

Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugosului, prezintă condolențele sale pentru dureroasa pierdere, ce v'a ajuns, și ne-a ajuns pe toți, prin moartea vrednicului dv. soț.

Episcop Vasile.

Ihrer Hochwolggeboren

Frau Eleonore Bran de Leményi geb. Dörr.

Advokatenswitwe.

Hier.

Das unterschriebene Zentralamt erlaubt sich aus Anlass des allzufrühen Hinscheidens des langjährigen, verdienten Mitglieds der sächsischen Universität Sr. Hochwolggeboren Herrn Oberstulrichters i. P. und Advokat Dr. Livius Bran de Leményi aufrichtiges Beileid auszudrücken.

Von Zentralamt der sächsischen Universität. Nagyszeben am 27. Februar 1912.

Walbaum. s. k.

Obergespan als Comes.

M. St. Doamne

Eleonora Bran de Leményi n. Dörr

văduvă de avocat.

Loco.

Subscribul oficiu central și i-a permisiunea de aș exprima condolențele sale sincere cu ocaziunea decedării prea de timpuriu a membrului emeritat și de îndelungată ani al Universității săsești, a mult stimatului d. prim-pretore în penziune și avocat dr. Liviu Bran de Leményi.

Dela oficiul central al Universității săsești. Sibiu, la 27 februarie 1912.

Walbaum m. p.

comite suprem ea Comes.

Războiul italo-turc

Bombardarea dela Beirut.

Constantinopol. — O telegramă sosită din Beirut la ministerul de războiu anunță că Beirutul a suferit pagube însemnate în urma bombardamentului de către italieni. Edificiile băncii otomane, germane și a băncii de Salonic precum și alte zidiri au suferit mari stricăciuni. Numărul morților încă nu s'a putut stabili. Canoniera turcească „Awnilleh” a pierdut 50 de soldați. Se spune, că această canonieră a fost atacată vehement de către două puternice torpiloare italiene.

Un protest al Egiptului
cătră Italia.

Londra. — Guvernul egiptean a adresat guvernului italian un protest împotriva faptului că italienii recrutează soldați în Egiptea pentru armata italiană din Tripolis, atunci când știut este, că Egiptul n'a renunțat niciodată la dreptul său asupra Erytreei.

Demonstrațiile patriotice
din camera italiană.

Berlin. — Corespondentul din Roma al ziarului „Berliner Tageblatt” constată că numai 4 deputați din extrema stîngă au stat cu brațele încrucișate cu prilejul demonstrațiilor patriotice din camera italiană și n'au luat parte la aplauzele generale.

Din cei 31 deputați socialiști au participat la demonstrațiile naționaliste 25 și dintre cei 15 republicani 5.

Mai cu deosebire s'a afirmat deputatul Bisolatti șeful socialiștilor revizionști. Primul redactor al ziarului „Asino”, șeful socialiștilor conștienți, și directorul ziarului „Avanti” au stat în vremea aceasta în culoarele camerei.

Un protest al arabilor în
contra bombardării Beirutului.

Viena. — Arabii, cari trăiesc în Constantinopol, au trimis la Viena următoarea telegramă: „Protestăm în contra bombardării dela Beirut. Prin faptul acesta italienii au călcat dreptul internațional și dreptul omenească.”

Atragem atențiunea monarhiei austro-ungare, apără oarea dreptăților, asupra acestei nedreptăți.”

Raportul amiralului Faravelli, comandantul escadrei din Beirut.

Roma. — Agenția Stefani anunță: Amiralul Faravelli, comandantul escadrei italiene și a crucișătoarelor „Garibaldi” și „Ferruccio”, a trimis la Roma următoarea telegramă despre acțiunea dela Beirut:

„Duminecă dimineța canonierul turcesc „Awnilleh” și torpilorul turcesc „Antalia” au fost surprinse în portul Beirut. Le-am provocat că până la orele nouă să capituleze. Guvernorul și consulatele au fost încunoștiințate de către un ofițer turc. La orele 9 s'a dat din nou semnalul, ca vasele turcești să capituleze. Neprimind nici un răspuns artileria de pe vasele noastre au început focul în contra canonierii turcești, care de asemenea a răspuns cu un foc energetic. La orele 9 și 20 m. canonierul turcesc a luat flacări. Vasele noastre au început apoi focul. După aceasta canonierul nostru „Garibaldi” intrând în port a început să tragă focuri și asupra torpilorului turcesc, care a fost distrus complet.

Declar însă, că vasele noastre n'au bombardat portul Beirut, ci după distrugerea vaselor turcești vasele noastre au părăsit imediat portul.

Din Rusia

— Scandal în lumea religioasă. —

Dela o vreme cronica politică rusă e plină de isprăvile unui episcop Harmogen, cunoscut prin exagerațiunea zelului său turburător și al celebrului călugăr Iliodor.

La rugarea mării ducese Elisabeta soră a împărătesei, țarul încuviințase înființarea unui institut de diaconese.

La această nouitate Harmogen trimise țarului o depeșă absolut deplasată. Țarul nu-i dete nici o atenție și nici nu crezu necesr să pedepsească pe episcop. Dar Harmogen veni în Sinod și acolo își reîncepu atacurile împotriva măsurii decretate.

Trebuie luat măsuri ca acest scandal să înceteze. I-s'a dat îndată ordin lui Harmogen să plece în dieceza sa din Saratova, pedeapsă care nu se aplică decăt în cele mai rare cazuri față de înalții demnitari ai bisericii.

Dar credeți că Harmogen s'a lăsat bătut?

Furios de hotărîrea sinodului, el refuză categoric de a se supune, puse în mișcare presa și opiniunea publică încercă a străbate până la împăratul spre a se plînge de nelegiuirea sf. Sinod. Dar merse și mai departe. Ia dat prin cap să cheme în ajutor pe Iliodor călugăr extravagant, adevăratul tribun al poporului, care anul trecut pusese lumea în mirare prin predicile sale incendiare, prin apelerile sale la arme, prin deghizările și evaziunile sale. Iliodor are multă popularitate în clasele de jos dușmane liberalismului jidovesc și străinilor și e susținut și în cercurile înalte de cătră așa numiții „ruși bătrâni” în fruntea căreia se află contesa Ignatieff văduva aceluși Ignatieff care acum câțiva ani a căzut sub bombele revoluționarilor.

Rebeliunea acestor două personaje devenia intolerabilă, dar pentru un guvern rus este în totdeauna delicat să procedezi împotriva personajilor eclesiastice.

Totăși un edict al sf. Sinod propus de procuror — personaj laic reprezentând pe țar în sf. Sinod — votat de episcopi sprijinit de un ucuz imperial, a declarat pe episcopul Harmogen destituit din postul său episcopal unul din cele mai frumoase din Rusia. Postul episcop a primit ordin să meargă într-o mănăstire din Polonia spre a se hedini, având nevoie de repoz. Iliodor de asemenea lipsit de mănăstire sa i-s'a poruncit să plece ca simplu călugăr într-o mănăstire din provincie. Pe lângă acestea li-s'a mai poruncit să nu plece din locul lor fără permisiune și mai ales, să nu calce în cele două capitale Petersburg și Moscova.

Dar cei doi revoltați pare că refuză de a pleca. Ce e de făcut?

Cu Iliodor e mai ușor el poate fi caterisit, tuns și ca atare devine un simplu „țivil” pe care poliția poate pune mâna ca să descurce lumea de el.

Dar cum rămâne cu Harmogen?

Dela destimțarea patriarhatului de Moscova de cătră Petru-cel-Mare până astăzi un caz ca acesta nu s'a mai petrecut.

Se înțelege că setea de senzație a publicului are acum cu ce să fie stimulat.

Litere — Arte — Științe

Cum am cunoscut pe Mitru

— Schiță —

de Horia Petra-Petrescu

Dacă mă gândesc la felul cum am făcut cunoștință cu Mitru îmi vine să râd cu hohot. Asculți și d-voastră.

Intr-o seară mă aflam la cafeneaua Bauer din Berlin. Lume din greu, muzică, ciocnet de pahare — o taravură întreagă. De pe „*Unter den Linden*” se auzeau semnalele automobilelor, forfoalea trecătorilor de pe una din străzile cele mai șomotoase ale Berlinului.

M'am așezat la o masă, am cerut jurnale românești, fiindcă știam că aici se pot ceta jurnale din România și am început să frunzăresc „prosoapele” românești — spuneți d-voastră dacă nu sunt prosoape giganticele gazete din România!

Am o mare doză de răbdare, dar m'am săturat dela o vreme în strictul înțeles al cuvântului, după ce am dat gata lectura românească și după ce am cetit ediția de seară a unui jurnal berlinez, asigurându-mă din jurnale că n'are să se întâmple nici un cataclizm în viitorul apropiat. Lumea dimprejurul meu nu mă prea interesa. Tot fețe banale.

Abea am început să mă răsboiesc cu gândul: „ai să pleci, să te duci la culcare!” când urechea mea a prins un cuvânt românesc.

— „Aici? Românește?” m'am întrebat satisfăcut și intrigat.

Da, am auzit și a doua-oră vorba românească. Cine vorbea?

— „*Du-te-la-dra-cu!*”

„Bravo! gândesc eu în mine. „Bine începe! Drăcuște minunat.”

Mă întorc încet de tot, prefăcându-mă că vreau să ridic ceva de jos, — am făcut să-mi cază jurnalul nemțesc.

O nemțoaică tânără, de vreo 18 până la 20 de ani, îmbrăcată cu gust — țiu minte un pompon negru de pe pălăria ei, îi stetea de minune! — hătea peste mână cu mânușa pe un tânăr domn. Îmi străluceau de departe manjețele, gulerul, cărarea și părul lins al tânărului.

Drept răspuns la cuvintele astea spuse cu toată dulceața, Mitru — căci ați ghicit, de sigur, acesta era Mitru — își razimă mâinile adunate pumn în genunchi și începu să ridă. Un tânăr de lângă perechea descrisă, isbucni într'un râs cu hohot.

O domnișoară se apropie cu un alt tânăr, acesta purta o cravată formidabilă, pe care va fi legat-o cel puțin o jumătate de oră în fața oglinzii. Care nu mi-a fost mirarea când am auzit din gura domnișoarei, pe românește:

— „*Esti un măgar!*” (nu-i vorba din „măgar” a ieșit un „ma-gaar”).

Am stat uimit localui. „Ce va să zică asta?” m'am întrebat. „Să știi că te afli lângă niște *francmasoni*, cari se salută cu cuvintele lor secrete. Sau e o *fata-morgana* a auzului? Îți trimite iubitul tău Ardeal și iubita ta Românie astfel de saluturi grațioase, cari le transplantă, la aparență, pe buzele nemților din Berlin? Atunci mai bine să ai ceara lui Odiseu în urechi, ca să scapi de cântecele, nu prea măgulitoare, ba chiar nedrepte ale sirenelor berlineze.

Ideile astea mi-au venit cât ai bate în palmi. Nam avut vreme să le frământ mai mult, căci Mitru a răspuns nemțoaicei, în mijlocul râsetelor tinerilor domni:

„Ba tu ești o măgăriță.”

Asta-i prea mult, mi-am zis eu și am început să râd. Nu mai puteam și pace! Dacă n'ar fi între cetitorii mei și doamne și domnișoare aș mai adăga încă câteva cuvinte, mai *marcante*, auzite din gura nemțoaicelor din Berlin, în seara aceea petrecută la cafeneaua Bauer — dar mă mângâi cu ideia foarte firească că domni vor avea afăta fantazie să completeze ceea ce voiam să scriu.

„Ce naiba!” mi-am zis eu, „mă află — de fapt — în Berlin?”

Cum râdeam așa, trăgând cu coada ochiului la perechile, cari își spuneau grațiozitățile astea fără de cea mai mică jenă, aud pe unul din tineri:

— „Mă, să știi că ăla e român!”

Am simțit privirile tinerilor ațintite asupra mea.

Mitru îmi face cu ochiul:

— „Român? Ai?”

Eu, vesel, puțințel confuz: „Cam așa!”

Mitru: „Ai auzit ce-am învățat pe nemțoaicele astea?”

Eu: „Auzit. Dar ce v'a venit?”

Mitru, foarte satisfăcut și cu figura unui beliduce, care a reperat o învingere:

„Iacă — de trecere de vreme! Ce dracu să mai vorbești?”

Un tovarăș de al lui mi-a zis: „dar poștește la noi”. Eu, curios să le cunosc mărunțiile oamenilor ăstora, îmi iau paharul de bere și mă mut la masa lor.

— „Georgescu...”

— „Popescu...”

— „Îmi pare bine.”

— „Mitru Portocală.”

Mitru râde și 'mi strânge mâna, arătându-și dinții ireproșabili.

— „Profesorul?”, întreb eu.

— „Da, profesorul.”

— „Acum să te recomandăm fetelor”, zice Mitru, luându-și aiere de protector. Apoi întinde mâna dreaptă, arătând spre mine, ca un negustor, ce-și laudă marfa:

— „*Ein Romäne!*”

Fetele dau din cap. Una 'mi spune cu cea mai mare naivitate:

— „*Du-te la dracu!*”

Celelalte, vesele de râsul, care-mi flutură pe buze, îi urmează, zicându-mi un delicios: — „*Du-te la dracu!*”

Mitru îmi șoptește la spate: „Să nu ne trăzi. Ele cred, că nu îți dorec *bună seara*”.

— A naibii „bună seara!”

— „Ei”, se întoarce Mitru victorios spre una din ele spre „prietena” lui, și o întreabă pe nemțeste ca să vadă și eu cum a dresat-o: „Cum se zice pe românește: îmi pare bine de cunoștință?”

— „*Du-te nouă cu a brânzii!*”

— „Vezi?”

— „Și cum se zice: bună dimineața?”

— „*Esti un prost!*”— „*Prost!*”, zice una și ridică paharul să închine.

Cioenim paharele.

— „O adevărată școală!”, râd eu vesel.

Ce-a urmat a fost și mai interesant. Nu-și poate închipui nici fantazia cea mai bizară atâta vervă în căutarea combinațiilor.

Popescu și Georgescu erau înscriși la școala comercială superioară din Berlin. Mitru Portocală Venise numai „să cunoască lumea”, pe câteva luni. Doi din România și unul de pe la noi. Într'un sfert de oră de conversație am știut ce le plătește pielea. O vorbă, un gest îți dau de gol starea sufletească. Pomada din păr nu-ți spune nimic? Mustața răsucită și frizată nu-ți dă indicațiile necesare? O, beutura desleagă limbile și-ți dă arama pe față.

Pela douăsprezece îi petreceam spre casă. Se țineau toți de braț, și vorbeau aprins, de-alungul străzilor mai puțin populate.

— „Hăhăhă!”, râdea Mitru. „ia 'ntreabă, domnule, pe nemțoaica mea cine sunt eu?”

Eu, complasat, întreb pe nemțoaica cu pomponul negru, nemțeste: „îl cunoști mai de aproape pe d. Portocală?”

— „Mai e vorbă?”, îmi zice nemțoaica. „A, domnul Portocală e un băiat de zahăr! Nu știi? N'ai auzit de el? Mă mir. Are moșii grozav de mari în România! Zece de mii de jugăre. — Mi-a promis că o să mă ia de nevastă!”

— „De nevastă?”, îngân eu.

— „De joi până mai apoi!”, completează Mitru pe românește; trăgea cu urechea.

Popescu mă ia de braț și 'mi șoptește: „E romanțioasă fetica. Lucră într'un atelier de modă și nu s'a învoit la dragoste. Doamne ferește, altfel. A fost silit să-i promită căsătoria.”

Se țineau de braț românii noștri cu berlinezele șglobii și chiuiau câte una sdravănă. Mă adresez unuia din ei: „Bine nene, după cât am auzit, d. Portocală e din Ardeal, dela noi!”

— „Firește!”

— „Atunci cum stăm cu moșiile din România?”

— „Basmе, domnule, basme!”

— „Hăhăhă!; râde satisfăcut Mitru.

— „Domnul Portocală”, urmă nemțoaica, fericită că are un confident ca nime. „Domnul Portocala mai are să dea un examen și se face doctor.”

— „Ce fel de doctor?”

— „Doctor — de bolnavi.”

— I-auzi! I-auzi! Ce fantazează ea! S-o ia un doftor!”, răcnește Popescu. „Lasă doftoria, ni-neaco!”

— „*Was sagt er?*” mă 'ntreabă nemțoaica. (Ce zice?)

— „Zice că mai am încă câteva luni și o să ne luăm!” întrerupe Mitru întrebarea „logodnicii” lui.

„A dreaului băiat!” îmi zice Georgescu. „Mai stă o săptămână și are să spele putina. Ne-o lasă în grija noastră.”

O s'o îmbătăm noi cu apă rece până ce 'om putea. Halal de așa trai!”

— „Hăhăhă!” râde Mitru, satisfăcut.

Am ajuns la locuința lui Mitru. O stradă întunecată, tăcută.

— „Vii mâine la mine?”, mă întreabă el. „Vino, am să-ți arăt un fonograf. Cântă *Caruso!*”

I-am promis să am să viu.

Figura lui de atlet dispăre sub poartă, cu „prietina” lui.

— „*Gute Nacht!*”, îmi iau eu răman bun dela societatea cealaltă.

Nemțoaicele îmi întind mâna și 'mi zic, crezând că 'mi fac o nespusă bucurie:

— „*Du-te la Han-tataru!*”

Așa l-am recunoscut pe Mitru...

INFORMAȚIUNI

Arad, 28 februarie a. 1912

Dezertarea partidului kossuthist. Partidul kossuthist, a ținut sâmbătă seara o consfătuire în care a declarat oficial, că nu va mai continua lupta. Teama, că continuând a obstrua vor face servicii reformei electorale, căci luptând contra reformelor militare vor face imposibil guvernul și vor aduce pe primul plan votul universal, a determinat pe partidul oligarhilor să se retragă din luptă, renunțând chiar la toate revendicările naționale... de teama democrației, care ar lipsi clasa lor de atâtea bunuri. De unde până mai ieri Khuen Héderváry vindea Vienei pe maghiari, azi kossuthiștii sunt foarte mulțumiți de ce a adus primul-ministru din Viena. În proiectul de rezoluție ce au adus în consfătuirea de sâmbătă se spune, că atât în chestiunea militară, cât și referitor la reforma electorală, declarațiunile prim-ministrului i-a satisfăcut, ceea ce i-a determinat a nu mai uza de aci înainte de mijloacele de luptă extraordinare de până acum. Câteva excepții sunt totuși și în partidul kossuthist. Barabás Béla a adus la cunoștință că declarațiile contelui Khuen, nu i-a risipit nedumeririle, așa că nu poate primi proiectul de rezoluție. Cu declarația lui Barabás Béla s'au mai identificat vre-o câțiva. Marea majoritate a partidului a primit proiectul de rezoluție. Cei ce n'au primit proiectul au declarat că nu sunt obligați a se supune celor stabilite de acest proiect, fără însă să părăsească partidul.

Gorkij într'un nou ipostas. Celebrul romancier și dramaturg rus Maxim Gorkij, a scos de sub tipar un nou roman intitulat „Spionul”. De astădată nu vom releva conținutul, tendințele sau valoarea intrinsecă și estetică a noului op, ci scoatem numai din text un pasaj, care este o mărturisire a apostolului maselor obidite, și încă o atare mărturisire, care nici decât nu o putem aduce în consonanță cu principiile profesate până acum de revoluționarul Gorkij.

Iată pasajul:

„Libertatea... oh, de sigur e plăcută fiercării și o dorim toți. Dar dați-mi-o — și eu voi fi poate cel mai destructiv element al globului pământesc. Nici măcar unui copil nu-i poți da deplină libertate; a te pleca înaintea legilor, e o necesitate învinsă pentru omenire. Revoluționarii însă desconsideră legile. Ei formează două partide: unii vreau momentan să isprăvească — cu bombe și

alte mijloace de așa natură — cu miniștri și cu toți, cari sunt credincioși domnitorilor; iar ceilalți zic: înainte de toate trebuie să organizăm o rescoală generală și numai atunci apoi să stărpim pe toți contrarii noștri“.

Ajuns-a Gorkij scriitorul într'o nouă fază sau numai dorul de a-și revedea patria îl îndeamnă să joace rolul unui om cumișit? Numele lui tot mai rar îl zărim în revistele și ziarele socialiste și libercongetătoare.

Spion german arestat în Anglia. Din Christiania se anunță, că pe bordul canonierei engleze „Foxhound“ a fost arestat un marinăr, care lua schițe de pe vapor. Se crede că e un spion german. S'a constatat, anume, că arestatul e născut în Germania, dar că e naționalizat în Anglia. El vorbește bine englezește și a și servit câțiva ani în marina engleză. El a fost transportat cu un vapor la Hull.

Moartea subită a geografului André. Din Berlin vine știrea, că celebrul geograf, profesorul Richard André, a murit subit într'un vagon de tren în timpul unei călătorii dela München la Nürnberg. Richard André era în vârstă de 77 ani.

O escrocherie formidabilă. Pierpont Morgan a cumpărat de curând pe suma de 1 milion 600 mii de lei prețioase manuscrite coptice. Mulți savanți și teologi s'au silit să cumpere și să studieze aceste manuscrite. Acum s'a stabilit că toate aceste manuscrite sunt cunoscute falsificate egiptene — și nu valorează nici 160 de lei.

Un nou record al lui Vadrines. Vadrines a bătut recordul iușelei făcând 100 kilometri în 37 minute și 200 kilometri în 75 minute.

Mulțămîta publică. La petrecerea aranjată de tinerimea universitară română din Cluj în 10 februarie au binevoit a trimite oferte, respective a suprasolvit următorii P. T. d-ni: I. Oferte: d. dr. Iuliu Pordea a avut bunăvoința de a primi și de astădată prezidențiatul de onoare, și a dăruit pentru scopul petrecerii noastre 100 cor. II. dr. Antoniu Mocsonyi 30 cor. II. d-ni dr. Iosif Gáll, George Pop de Băsești câte 20 cor., P. T. d-ni dr. Romul Veliciu, dr. Vasile Bianu, Teodor B. Pop, Doctor Leonte, Ion Tetzcu câte 20 cor., P. T. d-ni Ioan Mezei, dr. Petru Iletco, Victor Illyés, dr. Nicolae Oncu, dr. Andrei Pop, dr. Iosim Chirtop, Iuliu Poruțiu, dr. Amos Frâncu, dr. Elie Dăianu, Alexandru Nemes, „Economul“ dr. Valentin Poruțiu, A. Frățilă, Emil M. Brâncovean, d-na Aurelia Dan câte 10 coroane. P. T. d-ni Florian Cocianu 8 cor. P. T. d-ni G. Cioflec, N. D. Moroiano, Mihail Bociatu, Petru P. Barițiu câte 7 cor., P. T. d-ni Vasile Rusu, I. A. de Preda, Ioan Hossu, dr. Vasile Meșter, dr. Ioan Oltean, George Farago, dr. Teofil Bogdan, Ladislau Pop, Sándor Agoston, Valentin Drăgan, Stelian Albuțel câte 5 cor. P. T. d-ni Onisifor Beju, Gavril Precup câte 4 cor. P. T. d-ni dr. Cornel Ordace, dr. G. Popescu, Simion Ciuca câte 3 cor. d. Filon Roman 2 cor.

II. Suprasolviri: P. T. d-ni dr. Stefan Morariu, dr. Ioan Tâmaș câte 17 cor. d. Eugen Bianu 13 cor., d. dr. Iulian Pop 10 cor., d. Traian German 8 cor., P. T. d-ni N. Nemes, Valer Pop câte 7 cor. P. T. d-na Laura Ranta 5 cor., P. T. d-ni Leonte Pușcariu, Antoniu Mandeal, dr. Iuliu Vicaș, dr. Vasile Romonțai, Mihail Radu, d-na Sabina Florea, Cornelia Deac câte 4 cor. P. T. d-ni dr. Eugen Mezei, Vasile Podoabă câte 2 cor. P. T. d-ni dr. Iuliu Hațegan, Petru Danciu câte 1 cor. Au intrat 973 cor., spese 496 cor. 81 fil., profit 476 cor. 17 fil.

Primească marinimoși donatori, cari au binevoit a resprijini și cu această ocaziune, sincerile noastre mulțămite și pe calea aceasta. Cluj 17 februarie 1912. Octavian Rusu prezident, Vasile Pașca cassar.

Sporirea marinei germane. Ziarul „Kreanzeitung“ din Berlin protestează într'un articol remarcabil, împotriva faptului, că din bugetul războiului, partea leului se atribuie marinei.

„Trebuie, ca toată lumea să știe, — zice autorul articolului — că armata de uscat și nu flota va fi hotărîtoare într'un viitor război, și că Germania printr'o victorie pe uscat poate îndrepta toate eventualele înfrângeri pe mare.

Contrarul însă nu se poate“.

Articolul, care redă probabil părerea conducătorilor partidului conservator din Reichstag continuă:

„Afară de asta, noi nu putem compta pe mare pe o victorie decisivă.

„Cu toate aceste fapte de netăgăduit noi vedem în presă, scoasă în mod unilateral pe primul plan, întărirea marinei.“

Ziarul se ridică apoi, cu o violență uimitoare împotriva acțiunii societății flotelor.

Furt de dinamită. Din Donay, în Franța, vine știrea, că într'o carieră de nisip de lângă Montigny a fost găsită o ladă, care conținea 600 cartușe de dinamită. Poliția a arestat pe doi indivizi bănuși a fi furat lada dintr'un vagon al unui tren.

Fortificarea Galiei. Ziarul „Csas“ din Cracovia anunță, că ministerul de război se ocupă cu proiectul fortificării orașului Zlotzov, din răsăritul Galiei. Lucrările de fortificare vor începe chiar din primăvară. E vorba ca Zlotzov să devină o mare cetate întărită.

Greva șoferilor din Paris. Din Paris se comunică: Douăsprezece bombe au explodat în diferite garaje de taximetre-automobile, — depuse de șoferii greviști. Mai multe automobile au fost distruse. Subșeful laboratorului municipal și un polițist au fost răniți ușor în momentul când procedau la scoaterea unei bombe în garajul din bulevardul Charonne.

Două noi mașini infernale au fost găsite a seară în niște taximetre cari se înapoiau la depozit. O bombă a explodat într'un taxi-auto pe strada Miromesnil, stricându-l. — Nu e nici un rănit.

Congresul socialist din Lyon. La congresul socialist din Lyon au avut loc violente ciocniri între socialiști și anarhiști. Majoritatea delegaților socialiști a respins cu energie principiile și tactica anarhistă și a protestat în mod viu împotriva „sabotajului“ ca mijloc de luptă al salariaților. Socialiștii au cerut o despărțire categorică între organizațiile muncitorești socialiste și anarhiste. O rezoluție în acest sens a fost expusă examinării unei comisii.

Un incendiu colosal în America. În localitatea Houstyn din statul Texas a izbucnit un enorm incendiu. Mai multe case au trebuit să fie aruncate în aer cu dinamită pentru a împedeza întinderea incendiului. Operațiile de salvare au durat mai bine de 24 ore. Focul a bătuit pe o suprafață de o milă și jumătate, 250 case și 3 biserici au fost distruse. Numeroase persoane au dispărut. 3000 de persoane au rămas fără adăpost. Pagubele se urcă la 15 milioane dolari.

Expoziția de industrie casnică românească, colecțiunea d-nei Maria Cosma. Va fi deschisă din 25 februarie până în 31 martie n. s. c., în fiecare zi la orele 10—12 a. m. și 2—4 p. m., în strada Schewis Nr. 15. Taxa de intrare e de 50 fil. Venitul este destinat pentru școala „Reuniunii femeilor române“ din Sibiu.

O donațiune pentru copii din flori. Fostul proprietar al teatrului „Reichshallen-Theater“ din Berlin, Eugen Schier, care a murit în mod subit în vârstă de 41 ani, a lăsat prin testament orașului său natal, Guben, suma de 1 milion de mărci, cu mențiunea ca dobânzile acestei sume să fie întrebuințate pentru ajutorarea copiilor din flori, orfani în vârstă de 1—14 ani.

Balul coloniei austro-ungare din București. Azi, marți, a avut loc la Teatrul național din București unul din cele mai frumoase baluri din anul acesta.

Colonia austro-ungară a dat sub patronajul ministrului plenipotențiar și al prințesei de Fürstenberg un bal, despre care ajunge să spunem că obiectele de cotilion sunt comandate în străinătate ca să se vadă ce splendid va fi. Orchestra d-lui Drescher a deschis cu un vals compus special de șeful ei. Muzica d-lui Kratochvil a dat concursul.

Luminațiile și ornamentele au fost ceva rar. Ministerul domeniilor a oferit în acest scop și plante.

Atât miniștrii plenipotențiar cât și membrii guvernului și foștii miniștri au participat la acest bal care a avut un strălucit succes.

Milioane de ruble uitate într'o gară. La gara din Varșovia au fost găsite mai multe bagaje uitate, printre cari și un cufăr în care s'au descoperit hârtii de valoare în sumă de 1 milion 550 mii ruble și un pasaport pe numele Alexandru Golowin.

Poliția din Petersburg bănuiește că bagajele și cufărul găsite în gara Varșovia au fost uitate de niște bandiți și că aceștia de teamă de a nu fi descoperiți ezită a le reclama.

Ocolul lumii desculț. În București a sosit și a tras la Hotel-regal, un turist original, Charles Chevalier, originar din Paris. Chevalier, a făcut un pariu, că va face ocolul lumii desculț. El a plecat din Paris, a făcut desculț înconjurul lumii și acum se înapoiază în Franța. În România a sosit în cursul săptămânei trecute și s'a oprit la Craiova, unde a stat o zi. În București, Chevalier are intențiunea să stea mai multe zile spre a vizita instituțiile românești mai însemnate.

Ministrul de interne arestat. Șeful bahtlarilor Khan Amirmuiar din Teheran a pus ieri să aresteze pe ministrul de interne care a refuzat să libereze pe mai mulți reacționari arestați. Ministrul după ce a fost insultat a fost pus în libertate. Șeful bahtlarilor a fost expulzat.

Audițiune muzicală românească la Bruxelles. Din Bruxelles vine știrea, că d. Djuvara, ministrul României, a oferit o audițiune muzicală la care a asistat și contesa de Flandra. Au cântat artiști români între cari și d. G. Enescu.

Un nou instrument muzical. Un instrument încă neuzitat de marele orchestre europene, a fost introdus la concertele operei simfonice din Londra. E vorba de un fel de tamburină primitivă din Caucaz, adusă de eminentul șef de orchestră M. Sasanoff. Sonoritatea cam dură a acestui nou instrument pare a fi foarte pitorească.

O ciudată asigurare a lui Mascagni. Se anunță, că viața lui Mascagni este asigurată pentru 600.000 lei pentru vremea cât va sta la Londra, unde va dirija *cavaleria rustică* la Hipodrom. Deși Mascagni declară, că n'a fost niciodată bolnav, totuși, ca direcția Hipodromului să fie asigurată, în caz, că climatul englez ar avea o influență rea asupra lui Mascagni, s'a luat această măsură de precauțiune.

600.000 lei! Atât valorează Mascagni pentru direcția Hipodromului din Londra.

Onorabila direcție însă, nu se gândește ce ar pierde omenirea dacă ea ar câștiga acești 600.000 lei pe calea asigurării.

Aviațiunea în Sahara. În Sahara a avut alaltăieri ascesiunea primului aeroplan, Aviatorul militar francez Lafargue și locotenentul Kimbert s'au urcat cu un aeroplan Blériot în oaza Biskra și au sburat prin deșertul nisipos până la oaza Deli-Mora, la o înălțime de 300 metri.

Accidentul unui scafandrier. Un scafandrier, care era ocupat cu niște lucrări sub apă, în Brunsbattel, lângă canalul dintre marea Nordului și marea Baltică, s'a asfixiat din cauză, că tubul de aer s'a încurcat într'un ponton de semnale.

Nouă Birkenheur Miklós
Arad, strada Deák-Ferenc 40|a.
prăvălie! (vis-à-vis) cu hotelul „Vas“. Telefon 890).
Se primește un învățăcel cu purtare bună.

Recomandă noua sa prăvălie de spițerie, deserturi, care pe baza experiențelor făcute din timp de mai mulți ani, a provăzut-o corespunzător pretenziunilor timpului de acum, pentru trebuințele tuturor. Are în prăvălie oricând șoncă proaspătă de Praga, mezeluri alese în felii, totfelul de cașuri gustoase, precum și coniacuri și lichieri, fructe de sud, orange roșii și mere din Tirol.

Nouă
prăvălie!

Teroarea din vilaetul Üsküb. Teroarea continuă în tot vilaetul Üsküb. Doi bulgari au fost găsiți uciși cu gloanțe maritimi. Se bănuiește, că autorii crimei sunt turcii, deoarece numii ei au aceste arme. Un preot, o femeie, și trei țărani, toți bulgari au fost deasemenea găsiți uciși. Se crede, că ei au căzut victimele bandei lui Mircea care i-a bănuțit ca denunțatori.

Guvernul turc a cerut preoților bulgari să afuricească pe credincioșii cari vor sprijini sau tăinu pe revoluționari sau bandiți. Preoții au refuzat însă declarând, că afurisenia există numai pentru chestii religioase.

Excese contra bulgarilor din Turcia. O depeșă din Kartson anunță, că populația de acolo, agitată, a năvălit asupra locuitorilor bulgari, omorând pe trei din aceștia.

Zece bulgari fură grav răniți, iar alți 6 mai ușor.

Moartea mare ducelui de Luxemburg. Din Luxemburg se telegrafiază: marele duce de Luxemburg, Alexandru Wilhelm, a murit duminică la 7 ore seara.

Decedatul este din familia Walram din Nassau. A trăit 60 de ani. El a fost domnitorul marelui ducat de Luxemburg, unul dintre cele mai mici ducate în Germania. În anul 1893 s'a căsătorit cu Anna Maria, infanta din Portugalia. Din căsătoria aceasta s'a născut 6 copii. În urma morții sale dreptul de moștenire în domnie îl are, după legea din Luxemburg din anul 1907, fiica sa cea mai mare Maria Adelhaida, care acum are vîrsta de 18 ani.

Expoziție de industrie casnică românească, colecțiunea doamnei Maria Cosma. Va fi deschisă numai din 3 martie până în 31 martie n. a. c. în fiecare zi la orele 10—12 a. m. și 2—4 p. m. în strada Schewis Nr. 15. Taxa de intrare e de k. 050. Venitul este destinat pentru școala Reunirii femeilor române din Sibiu.

Demisionarea patriarhului grec din Constantinopol. Patriarhul grec din Constantinopol a declarat mai multor membri ai sinodului intențiunea sa formală de a demisiona după Paști, din cauza situației dificile pe care i-au creat-o mai mulți membri laici, căutând să exercite o influență asupra membrilor clericii.

O arestare senzațională. O arestare senzațională s'a făcut ieri în Dresda. Consilierul judiciar dr. Smel a fost înaintat justiției pentru numeroase înșelăciuni cu împrumuturi. D-rul Smel ducea de mulți ani de zile o viață mult mai largă decât îi îngăduia situația sa și întreținea relațiuni costisitoare cu artiste de șantan. Când datoriile sale crescuseră peste măsură, el căută să-și procure împrumuturi prin înșelăciuni.

Agitație printre negrii din Statele-Unite. În statele Texas și Luisiana au fost uciși în ultimul timp nu mai puțin de 30 negri. În populațiunea neagră domnește din această pricină o colosală agitație, de oarece aceste omoruri sunt atribuite unei secte religioase secrete, care aduce jertfe omeniești.

O contesă jefuită de un maseur. Poliția din Varșovia a încunostiințat zilele acestea poliția din Viena că maseurul Vasile Dikij, în vîrstă de 25 ani, a dispărut din Varșovia, după ce furase dela una din clientele sale, o contesă, scrisori hipotecare în valoare de 55.000 ruble și un colan de perle în valoare de 25.000 mărci. Poliția din Varșovia credea că Dikij se află la Viena. Eri acesta fu arestat într'adevăr, la Viena, de către un agent de poliție, în momentul tocmai când voia să realizeze hărțile furate. Maseurul a mărturisit că el a furat într'adevăr hărțile de valoare în chestie dela contesă; despre colanul de perle, însă, a afirmat că îl avea ca dar din partea contesei.

O sângeroasă întrunire evreiască. Evreii sioniști și antisioniști au dat dovadă eri în Viena de un act de curaj de care se vor fi mirând ei singuri. Au îndrznit să se bată. Și asta ar fi poate puțin: e însă mai mult decât atîta! a curs chiar sânge fără ca să le fie frică de asta. Dr. Grünwald rabinul din Viena a anunțat o conferință pentru duminică seara ca să răspundă profesorului dela universitatea din Berlin Werner Sombart, care a ținut cu o săptămână mai înainte și tot în Viena o conferință sionistă.

Antisioniștii au venit în mare număr la întrunire ca să sărbătorească pe dr. Grünwald. Antisioniștii de asemenea s'au prezintat în număr mare și mai cu seamă studenți cu scopul de a împiedeca conferința.

Abia a spus câteva cuvinte conferențiarul și în sală au izbucnit strigăte asurzitoare. Studenții sioniști au atacat pe antisioniști și a început o părăială generală în neamul lui Izrail. Jandarmii au fost nevoiți să intervină și în cele din urmă să-i scoată pe toți afară din sală. Vre-o patruzeci de inși au fost răniți. Câțiva au fost transportați la spital. Treizeci bătași au fost arestați, între ei și șeful sioniștilor milionarul Brunner Lucian, care legitimându-se a fost eliberat mai târziu.

† **Dr. Cornel Bésán.** Primum următorul anunț funebreal: Cornelia Ertl n. Bésán ca soră, dr. Virgil Bésán și Zeno Bésán ca frați, Margareta Rausch n. Katona, Livia, Madeleine, Ion, Cornelia și Francisc Ertl ca nepoți și nepoate de soră, Sofia d'Athanasievits și Virginia Dregan ca mătușe, Ioan Dregan ca unchiu, dr. Nerva Dregan și dr. Brutus Dregan ca verișori, Ioan Ertl ca cumnat, în numele lor și al număroșilor consăngenii aduc la cunoștință, cu inimă frântă de durere, că **dr. Cornel Bésán**, notar public regesc în Buziaș a încetat subit din viață în Timișoara duminică în

12/25 februarie 1912 la ora 6 dimineața în etate de 42 ani. Rămășițele pământești au fost transportate luni în 13/26 februarie la Lugoj în capela din cimitirul gr. or. român, de unde au fost așezate azi marți în 14/27 februarie la orele 3 după amiază spre odihna de veci, după ritul bisericii române ortodoxe răsăritene.

Odihnească în pace!

Conflictul cu privire la zona canalului Panama. Ministrul Columbiei a comunicat acum câteva timp guvernului american că vizita secretarului de stat american de externe, d. Knox în Columbia ar fi inoportună netransgându-se conflictul cu privire la zona canalului de Panama. O telegramă din Bogota spune că ministrul a fost rechemat.

Retragerea d-nei Toselli într'un castel din Austria. În cercurile bineinformate din Viena se asigură, că d-na Toselli a consimțit să satisfacă dorința curților din Saxonia și Viena și se va retrage într'un castel din Austria unde va trăi cu mama ei, renunțând penttu totdeauna la viața sgomotoasă. Aceasta înseamnă că primește tutela de fapt, fără să mai fie nevoie de punere sub interdicție oficială. În schimb i-se va spori pensia și mai târziu, dacă va dovedi căință sinceră, va putea să-și vadă copiii mai des.

O acțiune internațională a minerilor. Comitetul internațional al minerilor, cu sediul în Londra, de ieri, a semnat un acord stabilind că o acțiune internațională ar avea loc în caz de izbucnirea grevei în Anglia.

— Vineri s'au împlinit 46 ani dela detronarea lui Alexandru Ioan I Cuza, domnitorul principatelor române.

Aniversarea nașterii profetului Mohamed. Din Salonic se comunică: După cererea sultanului; ministrul pleacă la Üsküb și Pristina spre a organiza o mare sărbătoare lângă mormântul sultanului Murad cu prilejul aniversării nașterii profetului. Toți arnăuții din împrejurimi sunt invitați.

Ministrul va începe în urmă reformele la Üsküb.

Turburările din Iemen. Un deputat din Iemen a primit o telegramă dela nimui din Yabia, care amenință că a trimis 40.000 de oameni, pentru a pedepsi pe trădătorul Idriss, în contra căruia domnește mare indignare în tot vilaetul Iemen.

Ducele de Conaught grav rănit. Din Londra vine știrea, că ducele de Conaught a suferit cu prilejul unei vânători de vulpi din Nord grave răniri, în urma unei căderi de pe cal. Starea sa dă loc la îngrijorări. Medicii au stabilit că ducele a suferit grave contuziuni interne. Ducele are vârsta de 61 ani.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(26)

— Urmare —

Acest de al doilea cat, ridicat ca cel dintăi, lasă să se vadă hărțile de afaceri în format mare, unele acoperite de scris, altele virgine încă, afară de diferitele timbre, cari se zăresc pe o grămadă aşezată la fund. În dos și pe laturi se găsea un șir întreg de cutii, din cari una se deschise ca să lase loc unui sertarăș ascuns, care fu tras și împins repede la loc în mai multe rânduri. Acesta era sertarășul cu banii, ce conținea el în clipa aceasta, n'am putea spune.

Lui Cicikof i-se păru că aude un sgomot de pași; el închise repede cutia, și fără a pune la loc cele două caturi de sus, lasă acoperișul lădiței, privi la geam, vârful condeiului, și se puse pe scris, tocmai în clipa când doamna intra și venea spre el.

Oh! ce lădiță drăguță, tătucă! zise ea șezând la un pas de el, de bună seamă ai cumpărat-o la Moscova?

— Da, la Moscova, răspunse Cicikof, urmând a scrie.

— Eram sigură, acolo se lucrează bine. Acum trei ani, sora mea a adus deacolo niște cismuțe pentru copiii ei: închipuiește-ți că era piele așa de bună, că le poartă până și astăzi. Aoleo! câtă hărție timbrată, zise ea, ridicând puțin acoperișul ca spre a arunca o privire înăuntru și a admira lucrul.

Imi vei da și mie o foaie! am atîta trebuință de ea! Se întâmplă, că am de scris o jalbă, și atunci nu știu ce să fac.

Cicikof scoase în adevăr hărția timbrată deasupra hărțiilor de afaceri. El explică gazdei sale, că cu un zor de afaceri așa de considerabile nu putea să călătorească, fără a avea cu el multă hărție timbrată, ca să economisească timpul și să înconjoare dificultățile, dar că nu se scriu jalbele pe hărție de contracte. Apoi el avu bunăvoința să răsfoiască în grămadă, și descoperind o foaie de o rublă, i-o făcu dar.

Dupăce sfârși conceptul, el îl citi, apoi scoase o copie foarte curată pe hărție de scrisoare, și o puse pe bătrâna s'o dateze și s'o iscălească, apoi o rugă să scrie, cu toate detaliile, lista țărănilor vânduți.

Se află atunci, că nobila doamnă nu ținea nici un catastif, ci numai o minunată memorie: el trebui să ia condeiul în mână și să scrie ce i-se dictează. Unii țărani aveau niște nume, cari îl surprinseră, pe el, care nu se mira ușor; nimirea îi era pricinuită mai mult de porecle, un fel de excrescențe, pe cari le purtau nelipsit numele acestea.

La fiecare nume, rostit cu cea mai mare seriozitate de doamnă, el își ținea condeiul suspendat și se întorcea spre bătrână, a cărei față rămânea absolut rece, și văzând aceasta, el scria. În deosebi l'a încurcat un *Petru Savelof*, nu-l crede, *troaca-i aci*. Așa că nu se putu răbda să zică: „Iată un destul de lung!“ Un altul, ca *Ivan Petrof: Priueghitoare*, avea ca adaus: *Cărămidă de vacă*. Un al treilea se numia scurt: *Roata Ivan*.

Dupăce scrise totul prin *primo*, *secundo*, *tertio*, și a pus să iscălească lista, el își plimbă nasul prin aer și respiră din toți plămânii un miros plăcut de ceva prăjit în unt.

Vă rog să poftiți la o gustare fără pretenții, zise grațios buna doamnă.

Cicikof, care își închidea lădița de voiaj, dupăce își puse înăuntru cele două hărții cu iscălituri proaspete, văzu cele două mese acoperindu-se repede cu bucate a căror listă am putea-o da numai cu multă greutate. Voi zice totuși, ca să am conștiința împăcată, înțelegă cine poate, că era grički, pitojki, skorodumki, preagli, blini, lepectiki prikpeki sau fripturi de toate gusturile posibile, cuusturoi, cu ceapă, cu mac, cu lapte covășite, cu smântână... N'aș ști să spun ce n'a apărut în genul acesta, pe aceste două mese, apropiat pentru mică gustare a plăcutului vizitator.

— Pofteste, pofteste din plăcintele astea cu ouă, — zise gazda.

Cicikof trase la ce o plăcintă mare cu ouă, și îi aduse laude după ce o mănca jumătate: fiind

Regele Nichita va vizita pe sultan. Se afirmă că în urma convorbirilor ce au avut loc la Petersburg, regele Muntenegrului va merge la Constantinopol să viziteze pe sultan.

Contribuții. Cu ocazia concertului aranjat de corul plugarilor din Milova au mai contribuit și următorii: C. Popescu, Pauliș, 2 cor; dr. Beleş, Radna 4 cor.; dr. Avramescu, Radna 10 cor.

O delapidare de două milioane. D. de Boott, directorul general al domeniilor principelui Hatzfeld, ministrul plenipotențiar al Germaniei la Cairo, a delapidat suma de două milioane de mărci din fondurile domeniile și a dispărut. În timpul din urmă directorul ridicase importante sume de bani dela diferite bănci din Düsseldorf. Principele Hatzfeld a plecat din Cairo spre Rhin.

Demisia șefului tinerilor radicali sârbi. Din Belgrad se comunică: Postul șef al tinerilor radicali Stefanovici care a demisionat din cauza divergențelor ce existau între el și direcția centrală a partidului, a adresat direcției partidului o scrisoare în care declară, că a demisionat și din demnitatea de consilier de stat pentru a evita abuzuri în timpul agitației electorale, sub paravanul său. Stefanovici a fost prim-ministru dela 1905 până la 1906 și a fost în dese rânduri ministru de culte. Retragera sa e regretată în mod unanim în cercurile politice.

Explozia din Kirciovo. O depeșă a valului din Monastir cu privire la explozia din Kirciovo din 18 februarie stil nou, arată că bomba a fost depusă în latrinele konacului. Zidurile, acoperișul biroului de poliție și al stărei civile s'au prăbușit. Un individ prins fugind, a încercat să scape trăgând focuri de revolver. S'a pus însă mâna pe el.

El a mărturisit că depusese bomba în înțelegere cu o bandă alui Peciaoloff. Complicele său a scăpat.

Explozia a rănit un funcționar și doi bulgari. În timpul dezordinilor ce au izbucnit în urma exploziei, un bulgar a fost ucis iar 15 răniți cu pietre.

Inflorătoarea crimă a unei infirmiere. La Brooklyn au murit alaltăeri, în institutul de puericultură de acolo, șapte copii de țită prezintând simptome de otrăvire. Autopsia a constatat că copiii au murit în urma otrăvirii cu acid oxalic.

Fapta a fost comisă de o infirmieră-ajutoare. Tinăra femeie s'a prezentat acum două săptămâni cu copilășul ei și a declarat că va trebui să se sinucidă dacă nu va fi primită, împreună cu copilul ei, în institut. Femeia fu primită ca infirmieră-ajutoare, deocamdată fără salariu.

Femeia mărturisă că ea a comis fapta. Ea a turnat otrava într'un biberon care se afla în odaia unei alte infirmiere și aceasta, nebănuind nimic a dat laptele de băt copilășilor.

x **Articoli de tombolă și pentru cadouri** n alegere uriașă, se află pe lângă prețurile celei mai ieftine la Fischer Simon Nagy Aruháza, Arad, Szabadság-tér No. 12.

x La firma **Kerpel Izsó** din Arad, s'au imprumută cărți de cetit, (să dau și în provincie) pentru 60 de volume să plătește pe lună 1 cor. 40. Pentru 180 de note de pian plătește pe lună 2 cor. 40.

x **Oferă** albituri pentru mirese, lucrări proprii în executare solidă și specială: *Heim J.* atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

La **cenzura de avocat pentru Maros-Vásárhely** pregătește cu sistemul său probat în scurt timp institutul advocatului *Dr. Rudolf Polcz* în *Kolozsvár* str. Eggyetem nr. 7.

Ca instructori sunt angajați exclusiv advocații cu pregătire teoretică și practică desăvârșită. Prețuri moderate, — condiții de plătere avantajoase.

x **Grăbiți și cumpărați** dela *Korányi* în piața Libertății, ghețe, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lip. 3 de mașini agricole, motoare cu benzină ferării arme, etc., să cerceteze firma românească *Frații Burza din Arad*, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Numai somâța Mauthner cumpără cei ce judecă bine, economii cari își înțeleg interesul și grădinarii cu oarecare experiență chiar și atunci când altele ar fi mai ieftine, căci din practică se știe că aceasta nu ar putea să fie decât în detrimentul semințelor și spre paguba cumpărătorilor.

Bibliografie

- Flamarion, C. Lumen —.60
N. Iorga: Turburările bisericești și politicianismul 1910—1911. —.25
— Serbăriile dela Blaj —.70
— Un biruitor, Radu-Vodă Șerban —.50
— Ceva despre Ardealul românesc și viața culturală românească de astăzi —.60
Verne I., Oculul pământului în 80 zile, trad. de Leca 1.20
Andersen, Grădina raialui și alte povestiri —.60
Neințeanu B., O călătorie în lumea albinelor —.30
Tine N. Versuri pentru copii —.30
Wildenbruch E., Invidia, trad. de Nă-

Istoria pedagogiei de dr. P. Pipos	4.--
Herbart și educația prin instrucțiune de Herbart	—60
Curs practic de lucru manual cu figuri explicative de Fl. Ilieasa	—60
Elemente de pedagogie de Conta-Kerubach	4.--
metodică	3.--
Zamfirescu D., Lydda, nuvele	—60
Farfaut, "	—30
Gorki M., Scene din viața vagabonzilor, trad. de Carp	—60
Păcurariu I.: Elemente de estetică	1.20
Sărbătorirea profesorului N. Iorga cu ocazia împlinirii a 40 ani de viață. Câteva articole din ziare și reviste	—40
Pavelescu C.: Poezii	3.--
Metodica Matematicii de Gh. V. Costescu	5.--
Metodica limbii române de Gh. V. Costescu	5.--
Pedagogia lucrată pe bazele psihologice și etice ale realismului Herbartian de Popescu I.	4.--
Carlyle Th. Munca, Sinceritate, Tăcere, pagini alese	—30
I. Stanca: Școala română și învățătorul român în din Ungaria în lumină adevărată	1.--
Prințesa Elena de Racovitz, Familia amorului	1.20
Slavici N., Românii de peste Carpați	—20
Dr. Ghibu O.: Despre educație	1.50
Andreiev L., Anatema, piesă, pentru care Sinodul rus l-a excomunicat pe autor din biserica creștină	—60
Demetriad M., Renegatul	—30
Chendi Il., Portrete literare	—30
Organizațiunea învățământului popular din Ungaria de dr. Baló I., trad. de dr. P. Pipos	3.--
dejde I.	—30
Maupasant, Tare ca moartea, roman	1.20

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Nic. Lazarescu, *Jaldoni*. Adresa am corectată. Incolo nu-ți pot împlini dorința. S'a sistat. Salutare.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăgian.

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

că în adevăr plăcinta era foarte bună; și, după alăta năcaz pe care l-a avut până să aducă pe bătrâna la miștile ei cele bune, el simția de fapt, mare trebuință ca să muște din ceva substanțial.

— Și clătitele! gustă, gustă clătitele noastre!

Cicikof, drept răspuns, îndoi la un loc trei clătite, le mue în unt fierbinte, și le înghiți repede, apoi se șterse pe degete și în jurul gurei. La stăruința doamnei, el își mai renouă de trei ori îmbucăturile uriașe pe cari untul le face să treacă ca o scrisoare la poștă; și după ce își șterse fața și mâinile într'un chip, după toate semnele definitive, el rugă pe buna doamnă ca să pornească să pună caii la brișcă.

Nastasia Petrovna transmise Fetimei grija de a da porunca aceasta care fu însărcinată, în aceeași vreme, ca să se întoarcă repede, cu clătite fierbinți de tot.

— Clătitele matală, mămuică, sunt o bucată minunată, zise Cicikof, întocmind trei câte trei noile clătite aduse deadreptul dela tigiă de fript specială.

— Da, aici se fac destul de bine; dar din nefericire, grăul fiind slab, făina nu cum ar trebui să fie pentru clătite... Dar ce ai de te grăbești așa? — adăugă doamna, văzând că Cicikof își luase capela; — gândește-te că brișca nu poate să fie gata așa de repede.

— Trebuie să fie gata, mămuică; se face numai decât, oamenii mei fac sprinteni lucrurile.

Ei bine! adio și la revedere. Ei, tătucă, să nu mă uiti pentru furniturile matală.

— Nu, nu, să fi sigură, — zise Cicikof, trecând în sala de intrare.

— Și slănină? ai să-mi cumperi slănină?

— De ce nu? Am să-ți o cumpăr dacă nu la prima ocazie, apoi mai târziu totuși.

— Pentru crăciun; în tot timpul acesta, dela 27 decembrie până la 6 ianuarie, am slănină, tătucă.

— Bine, o cumpăr, mămuică, o cumpăr: eu cumpăr tot, am să-ți cumpăr și slăcina.

— Poate că vei avea trebuință și de fulgi; voi avea fulgi, și o cantitate destul de frumoasă, pentru postul sfântului Filip.

— Fulgi? Ah! bine, foarte bine, — zise Cicikof.

— Ei, vezi, tătucă, nu-i gata încă brișca, — zise gazda când fură pe trepte.

— Are să fie într-o clipă. Explică-mi, până atunci, pe unde am să ies la drumul de țară.

— Cum să faci asta? — zise doamna; — e greu de explicat. Sunt multe drumuri de ocol. N'ar fi bine să-ți dau o fetiță ca să-ți arate. E destul loc pe scaun ca să poată sta alături de vizitiul?

— Scaunul e larg, chiar pentru doi oameni. Atunci să-ți dau o fetiță; ea știe bine drumul, dar numai... Tu... să bagi de seamă, să nu mi-o iei. Am mai pierdut una așa, pe care niște negustori mi-au șterpelit-o bestemății!

Cicikof asigură pe doamnă că nu-i va lua fetița. Korobocika, liniștită, prinse a trece în re-

vizie tot ce se găsea în curtea sa; ea urmări cu o privire foarte atentă pe femeia sa, care ieșia din camera de mâncare, ducând în mână un blid de lemn cu o bucată mare de plăcintă cu miere. Ea zări un țaran care stetea în fața porții, și încetul cu încetul ea se pierdu cu totul în afacerile casnice, cari făceau viața ei de fiecare clipă.

Dar la ce ne-am ocupa atâta despre Korobocika? Korobocika, dedată cu totul gospodăriei; ori Manilof, sentimentului... ce are a face? haide... nu e aceasta ce-ace a fost mai bine ticluit pe lume... Ce e zămbitor nu întârzie a deveni pesonit numai să-l ai câtăva vreme înaintea ochilor; și atunci Dumnezeu știe ce-ți trece prin cap.

Poate, în fața acestei paralele, ar fi gândind:

„Haida de! Se poate ca să fi rămas Barabocika, cu ceva avere, așa de jos pe scara cu o sută de mii de trepte ale civilizației omenești? Să fie oare în adevăr între ia și sora sa, fortificată într'un chip inaccesibil în zidurile unei aristocratice case cu mari frumoase scări de tuciu, cu pozoabe d'aurii, cu covoare, cu vase cu flori și cu parfumuri; și sora sa, femeia de lume, care cască delicios deasupra unei cărți plăcute pe care o răsfoiește agale, așteptând vizita vreunei persoane uimitor de spirituală.

(Va urma)

Caut

un candidat de avocat

cu praxă, care să intre în cancelarie cu 1 sau cel mult 15 Martie. Condițiunile favorabile.

Dr. Virgil Nadesiu,
avocat.

Un tinăr inteligent,

notar diplomat, cu purtare bună, vorbește limba română, maghiară și germană perfect, carele având o praxă e apt a conduce un oficiu notarial caută în ținut curat românesc un post de subnotar sistemizat, undeva putea fi asigurat, că în cel mai scurt timp și pe orice cale, va ajunge la un post de notar.

Eventualele oferte sunt a se adresa Administrației acestui ziar.

Tipografia**JER. PREDĂ, Făgăraș**

primește un băiat cu 1-2 clase medii ca

în vătăcel

Condiții favorabile. Preferiți sunt cei cari știu ungurește și nemțește.

Salva „HANGYA“ fogyasztási és értékesítő
szövetkezet.

Concurs.

Societatea de consum și valorizare din Salva comitatul Bistrița-Năsăud prin aceasta cere concurs la postul de

conducător al prăvăliei

pe lângă următoarele emolumente: 70 cor. salar lunar, 1% din circulație (circa 30.000 cor. circulație anuală), locuință (1 chilie), 2 stânjani de lemne de foc și luminat. Concurenții să știe bine cetii și scrie românește și ungurește. Doritorii sunt obligați a depune cauciune de 2000 cor.

Postul se poate ocupa numai decăt.

Rugărilor sunt a se adresa la direcțiunea societății în Szálva (Beszterce-Naszod m).

Nr. 5978/1912 Februarie 6.

PUBLICAȚIUNE.

Se publică spre cunoștința amatorilor că, în ziua de 5 Martie 1912, ora 9 dimineața, se va ține licitațiune în București la Pirotechnia Armatei pentru darea în întreprindere a reparației invelitoarei la 2 magazii cu munițiuni de artilerie și artilerie ale Depozitului Central de munițiuni de război în valoare totală de 7000 lei iar în ziua de 6 Martie 1912 pentru darea în întreprindere a reparației invelitorilor de artilerie la magaziiile cu munițiuni ale Depozitului Central de munițiuni de război în valoare de lei 300000.—

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra concesiunii publice a Statului și condițiunile generale și speciale de ordine și administrație.

Garanția provizorie, prevăzută în condițiunile speciale de ordine și administrație, se va depune la casa de depuneri și consignațiuni, iar la licitațiune se va prezenta numai recipisa.

Ofertele, însoțite de garanția în numerar sau efecte în natură, nu vor fi primite.

Dosarul special compus din: plan, deviz și caietul de sarcine special etc. se poate vedea de doritori, în orice zi de lucru, la Pirotechnia Armatei, dela ora 8—11 a. m. și dela 2—5 p. m. până de Sâmbetele după amiază.

**BIENERTH
IGNÁCZ**

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghețe.

Telefon nr. 828.

GHEORGHE GIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Iși recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu : : : prețuri moderate. : : :

Brânză săcuiască desert

veritabilitate garantată (specialitate).

Brânză de prima calitate în burduf și vană ::

oferă fabrica de brânză de oaie din Ardeal

CAROL ALBRECHT
NAGYSZEBEN, Burgergasse 13—15

Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

Cereți și răspândiți

„ROMÂNUL“ și „PŌPORUL ROMÂN“

pretutindeni!

Licitație
concesionată
de autorități**Hoffmann****Sándor**

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și pe prețuri foarte reduse articole de : :

calitate bună

Cu bani gata va avea rara ocaziune a-și procura orice pe prețuri ce se vor stabili prin învoială obiectele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-dele și cordele ce au mai rămas.

Vânzarea nu va ținea decăt scurt timp.

23 metri pânză 6—6.50, 7—7.50.

Calitate corespunzătoare ori cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calitățile, albituri pentru masă, măsaie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 7.50—9.50 fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând dela 2.50 fl.

Rog priviți galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 2.50 fl. Preț de reclame mai fine 3.50—4.75.

Ciorapi negri și suripentru copii pe prețuri unimitor de scăzute.

Recomandăm

≡ atelierul (salonul) nostru de croitorie ≡

bine aranjat cu tot felul de stofe moderne atât din patrie, cât și străinătate precum: **engleze, franceze și scoțiene**, în depozit mare, lucru solid și punctuos pe lângă prețuri moderate.

On. domni din provincă să binevoiască a ne aviza prin o carte poștală, noi în speșele noastre, vom călători la locul chemat. Rugăm binevoitorul sprijin al inteligenței române.

Cu deosebită stimă:

PETRICĂȘ și ANCA maeștri croitori.
CLUJ, strada Kossuth Lajos, nr. 24 etaj. I.

Grăbiți și comandați vestita

viță de vie americană

==== RIPARIA PORTALIS, ====

dela cultivătorul român

Ioan Mladin, Pauliș (com. Arad).

Ca om expert în cultivarea viței, poate oricine să se adreseze cu cea mai mare încredere.

De prezent are de vânzare:

un milion . . . scurte mia à = 13 coroane
una sută mii lungi mia à = 36 coroane

Primul deposit românesc de

piane,

pianine și

armoniuri

al profesorului de muzică **T. POPOVICI** în Sibiu strada Cispădiei nr. 7 (vis-à-vis de otelul „Impăratul roman“), aranjat cu instrumente din cele mai bune fabrici. Impachetarea și transportul sunt gratuite.

Prospecte și informații se dau gratuit.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public și tuturor acelorora, cari m'au cunoscut sub numele de **SEELINGER M. ANDOR**, că mi-am maghiarizat numele de familie în **ARADI** și sub această nouă firmă am deschis o prăvălie de ciobotărie în strada Salacz nr. 1 în localitățile Rónay Jenő, dela care am cumpărat depozitul și atelierul. Noua prăvălie am reînnoit-o cu marfă indigenă, americană și engleză, vânzând marfa veche, luată dela Rónay în prețul fabricii. Țin în depozit orice ghetete de domni, dame și copii, ghetete de bal, păpuși și pantofi.

Cu stimă:

Aradi (Seelinger) M. Andor
str. Salacz nr. 1.

! Nou atelier de măsurie !

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în **Arad, strada Wesselényi nr. 1** mi-am deschis un atelier de tâmplărie pentru zidiri și mobile.

Primesc spre efectuare: lucrări pentru zidiri, mobile, portale și aranjamente de prăvălii corespunzătoare pentru timpul prezent în executare modernă, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul on. public semnez cu toată stima:

IOAN PAPP, măsar de mobile și zidiri.
ARAD, strada Wesselényi nr. 1.

Diplomă de aur, Oradea-Mare 1891

Diplomă de argint, Budapesta 1885

Fondată în 1892

Schäffer József

compactor, Arad Strada Salac Nr. 3.

Telefon Nr. 762.

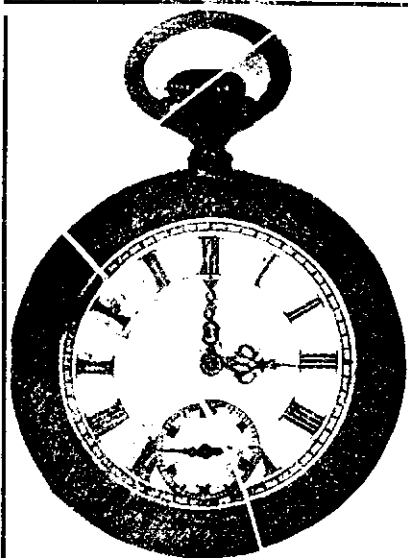
Lucrări bune, durabile! serviciu prompt! Prețuri avantajoase!

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :

HERZOG SÁNDOR

ARAD, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Cele mai bune **oroloage**
 Cele mai solide și **juvaericele**
 cele mai moderne
 atât pe **bani gata**, cât și în
rate pe lângă **chezășie de 10**
ani cu prețuri ieftine, liferează cea
 mai bună prăvălie în aceasta privință
 în întreagă Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

„DEGANIN“

(scutit prin lege)

e cel mai bun prav pentru
 stârpirea insectelor de bucă-
 tărie, magazine etc.

1 pachet de 1/2 kgr. costă numai
 1 cor. 50 fileri.

Probați odată și vă scăpați de
 ele, când nu veți mai fi sur-
 prinși să aflați moarte în mâncare!

F. A. DEGAN, Fiume
 Postafiók 163.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
 ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
 din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei
 norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii în-
 chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nesticăcioasă, nu conține untură, compozițe neamestecată,
 care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◆ Săpun Margit 70 fil, ◆ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

A R A D.

IGNATIE STICSINSKY

zugrav și văpsitor, negu-
 : storie de văpsele :

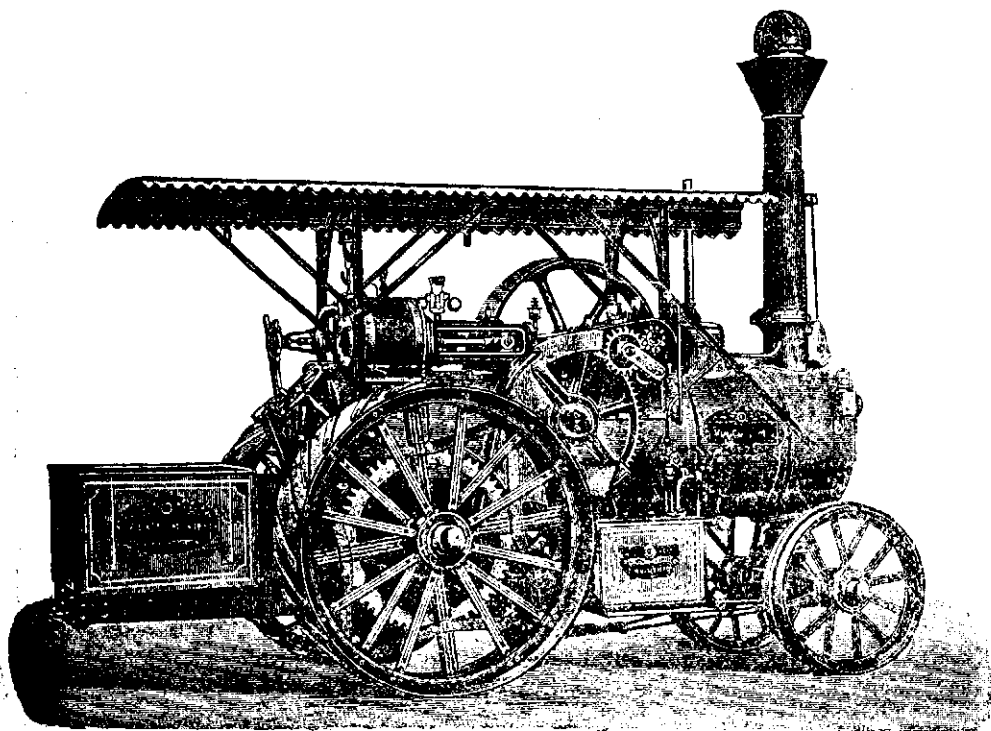
== LUGOJ, ==

Palatul evangelic-reformat.

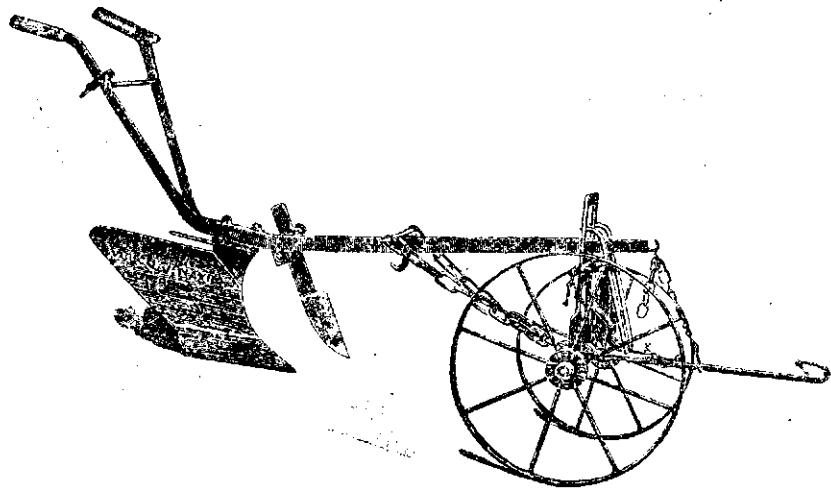
Telefon nr. 164. — Telefon nr. 164.

MAXIM I. VULCU

fabricant de mașini, A R A D, strada Fábían László nrul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbaroa locomobilelor de treerat, să umble singure,
 o ofoptuase în prețuri moderate. după sistemele cele
 mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate, și cu
 ransmission. : : :

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batose
 complete de treerat cu abur; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, mo-
 toare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice tehnice după cele mai noi și mai
 moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma VULCU I. MAXIM, ARAD, str. Fábían László, lângă gara mare.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 138.

Post spreacasa ung. 28,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA,**

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze în încredere la:

„Banca gener. de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. (Edificiul „Albinei”).

La tipografia „CONCORDIA” din Arad, strada Zrinyi nr. 11a se află de vânzare frumosul roman, scris de marele filo-român BJÖRNSTJERNE
::: BJÖRNSSON :::

„MARY”

Traducere liberă de HOREA PETRA-PETRESCU.

Prețul unui exemplar 1 cor. + 10 fileri porto.
La comanda de 10 exemplare se expediază franco. :: Pentru România și străinătate 1.20 Lei + 20 bani porto.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta. — Vinga. ::

Capital propriu 2,600.000 cor. Depuneri 5,500.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. :- Contabilitatea: Nrul 1149. Filiala Buziaș Nrul 10.

„ Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Deta Nrul 26. Filiala Vinga Nrul 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

■ ■ ■

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detrageră.

■ ■ ■

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abziore.

■ ■ ■

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

■ ■ ■

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

■ ■ ■

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
ți dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

„BIHOREANA“, inst. de credit și economii soc. pe acții în Oradea-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA“, societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită la

a XIII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Oradea-mare la 14 Martie 1912 st. n. la orele 10 înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea calculului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stăbilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezentă pe anul 1912.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii este a se întrebuița suma amintită în §-ul 61, punctul 6.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Propunerea direcțiunii referitor la fuzionarea cu institutul de credit și economii „Arina“.
9. Propunerea direcțiunii referitor la urecarea capitalului social dela 1200000 coroane la 2000000 coroane.
10. Modificarea §§-lor 6, 26, 35, 36, 38 și 46 din statute.
11. Alegerea unui membru în direcțiune în locul răposatului Moise Nyes pe restimp de patru ani.
12. Alegerea alor 5 membri în comitetul de reviziune pe restimp de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premorgătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 24 Februarie 1912 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Oraviciana“, „Patria“, „Timișiana“, „Drăganul“ și Capitlul gr. cat. român din Oradea-mare.

Oradea-mare, 24 Februarie 1912.

Direcțiunea institutului.

DEBIT.**CONTUL BILANȚULUI.****CREDIT.**

165	Cassa în numărar	139441.89	1	Capital social	1.200.000
190	Giro-Conto la Banca austro-ungară	4776.51	170	Fondul de rezervă *)	260000
153	Cassa de păstrare poștală	225.92	39, 85	Fondul special de rezervă	30000
162, 169	Cambii de bancă	4.753.292.41	184	Fondul pentru zidirea casei inst.	5000
156	Credite hipotecare	615.041	149	Fondul de penziuni **)	63000
98	Imprumuturi hip. pe amortizare	140.066.02	191	Depuneri spre fructificare	2.497.928.98
185	Credite de cont-curent	195.726	189	Cambii reescomptate	1.970.514
178	Credite pe efecte	14.463	141	Lombard	52000
176	Credite pe oblig. cu cavenți	8693	102	Imprum. hip. pe amort. cedate	11004.82
132	Efecte proprii	218.120	160	Depozite de cassă	19201.24
133	Imobile	192.880	124, 139	Dividende neridicate	2150
154	Mobilier și recvizite	5597	155, 173		
140, 177	Diverse conturi debitoare	307.23	183	Saldul intereselor tranzitoare	53330.41
180, 186			179	Profit transpus din 1910	4255.76
192				Profit net	123014.43
		6.291.400.64			6.291.400.64

*) Cu dotațiunea proiectată se urcă la 280.000.— cor.
**) „ „ „ „ „ „ „ 70.000.— „

DEBIT.**CONTUL PROFIT și PERDERE.****CREDIT.**

54	4% interese la fondul de rezervă	9840	6	Profit transportat din 1910	4255.76
171	Interese de reescompt	77679.57		Interese:	
145	„ „ lombard	853.85	166, 171	„ dela cambii de bancă	343475.31
103	„ „ după credite pe amort. cedate	556.58	168	„ „ credite hipotecare	52117.77
161	„ „ depuneri	111784.40	129	„ „ „ pe efecte	1236.53
152	Contribuție	32514.15	167	„ „ „ personale	918.58
151	10% dare după interese de depuneri	11177.84	131	„ „ „ pe cont-curent	12314.30
182	Salare (pentru funcționari, membrii în direcțiune și comitetul de reviziune)	47464.45	101	„ „ „ pe amortizare	9225.38
187	Spese curinte (tipărituri, porto, luminat încălzit, telefon etc.)	15683.79	35	„ după capitale elocate la alte institute (70% scutite de dare)	399.87
148	Chirie	3700	181	Venitul imobilelor (darea plătită)	11039.40
193	Marce de prezentă	4008	174	Interese după efecte proprii (scutite de dare)	6522.20
48	Desrieri	2161.69	157	Proviziune	3190.41
	Profit transportat din 1910	4255.76			
	Profit net	123015.43			
		444695.51			444695.51

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv.

Oradea-mare, la 31 Decembrie 1911.

Iosif Diamandi m. p.
prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Nicolae Zigre m. p. președinte.

Aloiziu Nyisztor m. p.

Samuil Ciceronescu m. p.

Petru Pântya m. p.

Andrei Horvát m. p.

Dr. Nicolae Popovici m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Mihail Pavel m. p.

Subscrisul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, la 24 Ianuarie 1912.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Toma Păcală m. p. președinte

Petru Popescu m. p.

Sava Raicu m. p.

Dr. Valeriu Hetco m. p.

Stefan Tășledan m. p.

Iosif Lissal m. p.
revizor expert al „Solidarității“.